

Skaidrojums valsts konsolidētai grāmatvedības bilancei

Vispārējie principi

2014. gada valsts konsolidētā grāmatvedības bilance (turpmāk – konsolidētā bilance) sagatavota atbilstoši likumam “Par grāmatvedību”, Likumam par budžetu un finanšu vadību, likumam “Par valsts budžetu 2014. gadam”, likumam “Par pašvaldību budžetiem”, Ministru kabineta 2012. gada 29. maija noteikumiem Nr. 375 „Saimnieciskā gada pārskata sagatavošanas kārtība” un citiem normatīviem aktiem, kas nosaka budžeta iestāžu grāmatvedības uzskaiti un pārskatu sagatavošanu.

Konsolidētā bilance sagatavota ievērojot pārskatu kvalitātes prasības, darbības turpināšanas, uzkrāšanas un piesardzības principus.

Finanšu pārskata sagatavošanas pamatnostādnes

Konsolidācijas pamatprincipi

Atbilstoši Likumam par budžetu un finanšu vadību 2014. gada valsts konsolidētā grāmatvedības bilancē ir apkopoti 13 ministriju, 15 centrālo valsts iestāžu un 119 pašvaldību 2014. gada konsolidētie pārskati.

Konsolidētās bilances sagatavošanas pamatnostādnes

Budžeta iestādes grāmatvedības uzskaiti kārtoti atbilstoši Ministru kabineta 2009. gada 15. decembra noteikumiem Nr. 1486 “Kārtība, kādā budžeta iestādes kārtoti grāmatvedības uzskaiti” (turpmāk – MK noteikumi Nr. 1486), gada pārskatus sagatavo atbilstoši Ministru kabineta 2013. gada 15. oktobra noteikumos Nr. 1115 “Gada pārskata sagatavošanas kārtība” (turpmāk – MK noteikumi Nr. 1115) noteiktai kārtībai un apjomam, likumam „Euro ieviešanas kārtības likums” un ievērojot arī citu normatīvo aktu prasības. Valsts kase valsts budžeta finanšu grāmatvedības uzskaiti nodrošina atbilstoši Valsts kases 2013. gada 17. decembra metodiskos norādījumos Nr. 123 “Valsts kases valsts budžeta un ilgtermiņa stabilizācijas rezerves finanšu uzskaites grāmatvedības kontu atvēršanas un slēgšanas metodiskie norādījumi” un 2013. gada 28. decembra dokumentā Nr. 127 “Valsts kases valsts budžeta finanšu uzskaites grāmatvedības politika” noteiktajam.

Konsolidētā grāmatvedības bilance

Valsts konsolidētā grāmatvedības bilance ietver finanšu informāciju par ministriju, centrālo valsts iestāžu, pašvaldību un valsts budžeta finanšu uzskaites aktīviem un saistībām 2014. gada 31. decembrī, kā arī sniedz salīdzināmos datus 2013. gada 31. decembrī.

Konsolidētā bilance sagatavota, konsolidējot ministriju, centrālo valsts iestāžu un pašvaldību (turpmāk – budžeta iestādes) bilances un Valsts kases valsts budžeta finanšu bilanci (turpmāk – finanšu bilance).

Konsolidētā bilance sagatavota, izmantojot šādus konsolidācijas veidus:

- summēšana – pārskatu apvienošana, summējot visus pārskatos minētos rādītājus un veidojot pārskatu kopsavilkumus;
- bilances posteņu atlikumu izslēgšana, kas veikta starp konsolidācijā iesaistītiem institucionālajiem sektoriem, veidojot pārskatu kopsavilkumus;
- bilances posteņu atlikumus izslēdz, ievērojot mazākuma principu, izslēdzot savstarpēji ekonomiski atbilstošo pozīciju mazākās vērtības.

Ministriju un centrālo valsts iestāžu bilanču kopsavilkumā ir iekļautas valsts budžeta iestāžu, no valsts budžeta daļēji finansētu atvasinātu publisku personu un budžeta nefinansētu iestāžu bilances.

Pašvaldību bilanču kopsavilkumā ir iekļautas pašvaldību budžeta iestāžu un kopīgo iestāžu bilances.

Strukturālas izmaiņas

Saskaņā ar Valsts pārvaldes politikas attīstības pamatnostādņiem, valsts pārvaldes funkciju izvērtējumu, valsts pārvaldes efektivitātes paaugstināšanas mērķiem un atbilstoši likumam „Valsts pārvaldes iekārtas likums” pārskata gadā veiktas valsts pārvaldes strukturālās reformas.

Ķekavas novada pašvaldības kultūras aģentūras reorganizācijas rezultātā 2014. gada 1. janvārī darbu sāka no jauna izveidotas pašvaldību iestādes: Baložu pilsētas kultūras centrs, Ķekavas pagasta kultūras centrs, Daugmales pagasta kultūras centrs un Tūrisma koordinācijas centrs.

2014. gadā reorganizētas vairākas vispārējās izglītības iestādes:

- apvienojot Tērvetes pamatskolu un Annas Brigaderes pamatskolu, izveidota vispārējās izglītības iestāde - Annas Brigaderes pamatskola;
- apvienojot Bukaišu pamatskolu un Augstkalnes vidusskolu, izveidota vispārējās izglītības iestāde - Augstkalnes vidusskola;
- apvienojot Maltas 1. vidusskolu un Maltas 2. vidusskolu, izveidota jauna vispārējās izglītības iestāde - Maltas vidusskola;
- likvidētas Limbažu Profesionālā vidusskola un Laidzes Profesionālā vidusskola tās pievienojot profesionālās izglītības kompetences centram „Rīgas Valsts tehnikums”.

Sakarā ar skolēnu skaita samazināšanos, skolu infrastruktūras uzturēšanas nesamērīgi augstiem izdevumiem attiecībā pret skolēnu skaitu, ņemot vērā pašvaldības iespējas skolēniem nodrošināt transporta pakalpojumus nokļūšanai uz tuvāko novada skolu, ar 2014. gada 31. jūliju likvidētas Kupravas pamatskola un Mežvidu pamatskola.

Pārskata periodā Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma profesionālajai vidusskolai piešķirts profesionālās izglītības kompetences centra statuss un turpmākais tās nosaukums ir „Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikums”.

No 2014. gada 31. maija likvidēta Rēzeknes pilsētas domes pašvaldības policijas pārvalde, ar 2014. gada 1. jūliju Daugavpils pilsētas Glābšanas dienests pievienots Daugavpils pilsētas pašvaldības iestādei „Komunālās saimniecības pārvalde”, savukārt 2014. gada 3. septembrī darbu uzsāka Kuldīgas novada pašvaldības iestāde „Kuldīgas novada bāriņtiesa”.

Minētās strukturālās reformas ir ņemtas vērā, sagatavojot 2014. gada konsolidēto bilanci.

Valsts kontroles un zvērinātu revidentu atzinumi

Valsts kontroles atzinumus par 2014. gada pārskata sagatavošanas pareizību saņēmušas 13 ministrijas un 13 centrālās valsts iestādes. Atbilstoši tiesību aktos noteiktajam 2 centrālās valsts iestādes saņēmušas zvērinātu revidentu atzinumus.

Valsts kontroles vai zvērinātu revidentu atzinumus:

- bez iebildēm saņēmušas 8 ministrijas un 14 centrālās valsts iestādes;
- bez iebildēm ar norādītu apstākļu akcentējumu saņēmušas 4 ministrijas un 1 centrālā valsts iestāde;

- ar iebildēm saņēmusi 1 ministrija.

Atbilstoši normatīvo aktu prasībām zvērinātu revidentu atzinumus par gada pārskata sagatavošanas pareizību saņēmušas 119 pašvaldības, tai skaitā:

- bez iebildēm saņēmušas 96 pašvaldības;
- bez iebildēm ar norādītu apstākļu akcentējumu saņēmušas 8 pašvaldības;
- ar iebildēm saņēmušas 12 pašvaldības;
- negatīvu atzinumu saņēmusi 1 pašvaldība;
- ar iebildēm un ar atteikumu sniegt atzinumu par daļu no konsolidētā finanšu pārskatā iekļauto informāciju saņēmusi 1 pašvaldība;
- atteikumu sniegt atzinumu saņēmusi 1 pašvaldība.

Par Ogres novada pašvaldības konsolidēto finanšu pārskatu zvērināti revidenti atteicās sniegt atzinumu par darbības finanšu rezultātiem un naudas plūsmu, jo konstatēja, ka pašvaldībā konsolidētā finanšu pārskata sastādīšanas periodā nepastāvēja sistēma, kas nodrošinātu konsolidācijas procedūru izpildi un kontroli, kā rezultātā ir neprecizitātes transfertu izslēgšanā un nav izslēgti savstarpējie maksājumi, kurus viena iestāde ir pārskaitījusi citai konsolidācijā iesaistītai iestādei. Savukārt par Ogres novada pašvaldības finansiālo stāvokli sniegts atzinums ar iebildēm.

Par Brocēnu novada pašvaldības konsolidēto finanšu pārskatu revidenti atteicās sniegt atzinumu, jo konstatēja, ka Brocēnu novada pašvaldība nav veikusi sava nekustamā īpašuma zemju, ēku, būvju, ceļu, mežaudžu un pazemes bioloģisko aktīvu salīdzināšanu ar Valsts reģistru datiem, tā rezultātā nav veiktas korekcijas attiecībā uz nekustamo īpašumu bilances vērtību un attiecībā uz zemes gabalu platību un ceļu garumu, debitoru un kreditoru kontu atlikumi nesniedz skaidru un patiesu priekšstatu par debitoru un kreditoru atlikumu patieso stāvokli 2014. gada 31. decembrī un 2013. gada 31. decembrī, kā arī bilancē uzrādītie dati par kapitālsabiedrību pašu kapitāla lielumu nav pareizi uzrādīti un finanšu ieguldījumi nav pareizi aprēķināti.

Naudas vienība

Konsolidētā bilancē par vērtības mēru lietota naudas vienība *euro*. Finanšu pārskatā uzrādītie finanšu dati ir noapaļoti līdz tūkstošiem *euro*. Finanšu pārskata skaidrojumos dati uzrādīti veselos *euro*.

No 2014. gada 1. janvāra, atbilstoši likumam „*Euro* ieviešanas kārtības likums” (turpmāk – Likums), vienīgais likumīgais maksāšanas līdzeklis Latvijas Republikā ir *euro*. Finanšu pārskatā uzrādītie salīdzināmie rādītāji 2013. gada 31. decembrī no latiem konvertēti uz *euro* ievērojot Eiropas Savienības Padomes noteikto maiņas kursu (1 LVL = 0.702804 *euro*) un Likuma 6.pantā noteiktos noapaļošanas principus, t.i., grāmatvedības reģistros *euro* ieviešanas dienā pārrēķināts katra grāmatvedības reģistra ieraksta atlikums un katras grāmatvedības uzskaites vienības vērtība latos pārrēķināta uz ekvivalentu *euro*.

Valsts aizņēmumu, aizdevumu un galvojumu nominālvērtība izteikta *euro* un centos, ievērojot Eiropas Savienības Padomes noteikto maiņas kursu un Likuma 6.pantā noteiktos noapaļošanas principus. Ja valsts vārdā noslēgtie aizņēmumu, aizdevumu un galvojumu līgumi nav pabeigti (nav atmaksāti aizdevumi un galvojumi vai ir saņemti aizņēmumi), tajos ietverti aizņēmumu, aizdevumu un galvojumu kopsumma veidojas no konvertējamām sastāvdaļām.

Ieņēmumi un izdevumi, kas saistīti ar bilances aktīvu un pasīvu atlikumu pārvērtēšanu *euro*, atzīti atsevišķos kontos.

Aplēšu izmantošana

Sagatavojot konsolidēto bilanci, ņemtas vērā aplēses un pieņēmumi, kas ietekmējušas atsevišķu bilances posteņu atlikumus, kā arī iespējamo aktīvu un saistību novērtējumu. Iespējamie nākotnes notikumi var ietekmēt pieņēmumus, pamatojoties uz kuriem veiktas attiecīgās aplēses. Aplēšu izmaiņu ietekme uzrādīta finanšu pārskatos.

Bilances posteņu novērtēšanā izmantotās aplēses un pieņēmumi aprakstīti sadaļā „Uzskaitē un novērtēšana” pie katra attiecīgā posteņa.

Ārvalstu valūtu pārvērtēšana

Budžeta iestādēs visi darījumi ārvalstu valūtās pārvērtēti *euro* izmantojot Eiropas Centrālās bankas publicēto *euro* atsauces kursus, bet, ja konkrētai ārvalstu valūtai nav Eiropas Centrālās bankas publicētā *euro* atsauces kursa, izmantojot pasaules finanšu tirgus atzīta finanšu informācijas sniedzēja periodiskajā izdevumā vai tā tīmekļa vietnē publicēto valūtas tirgus kursu attiecībā pret *euro*.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2012. gada 5. jūnija noteikumiem Nr. 387 „Kārtība, kādā Valsts kase nodrošina maksājumu pakalpojumu sniegšanu” Valsts kase, reģistrējot maksājumu izpildei, piemēro Eiropas Centrālās bankas publicēto *euro* atsauces kursu, bet, ja tāda nav, finanšu nozares periodiskajā izdevumā „*The Financial Times*” vai tā interneta resursā publicēto attiecīgās valūtas kursu attiecībā pret *euro*.

Ieņēmumus vai izdevumus, kas rodas no valūtas kursa svārstībām starp ieņēmumu vai izdevumu atzīšanas dienu un naudas saņemšanas vai samaksāšanas dienu, atzīst pārskata perioda ieņēmumos vai izdevumos.

Naudas līdzekļiem, prasībām vai saistībām, kurām atlikumi saimnieciskā gada beigās ir uzskaitīti citā valūtā, atlikumus pārrēķina *euro* atbilstoši Eiropas Centrālās bankas publicētam *euro* atsauces kursam, bet, ja konkrētai ārvalstu valūtai nav Eiropas Centrālās bankas publicētā *euro* atsauces kursa, izmantojot pasaules finanšu tirgus atzīta finanšu informācijas sniedzēja periodiskajā izdevumā vai tā tīmekļa vietnē publicēto valūtas tirgus kursu attiecībā pret *euro*, kas ir spēkā pārskata gada pēdējās darba dienas beigās. Valūtas kursa starpības atzīst pārskata perioda ieņēmumos vai izdevumos.

1. tabula. Grāmatvedībā izmantotie ārvalstu valūtas kursi (euro)

Valūta	31.12.2014.	31.12.2013.
USD	1.21410	1.36467
CHF	1.20240	1.22653
GBP	0.77890	0.83369
DKK	7.44530	7.46076
SEK	9.39300	8.99877
XDR	0.83690	0.88738

Būtiskuma līmenis

Konsolidētās bilances posteņu skaidrojums sagatavots, ņemot vērā valsts konsolidētās grāmatvedības bilances skaidrojumu sagatavošanā noteikto būtiskuma līmeni, kā arī ministriju, centrālo valsts iestāžu un pašvaldību finanšu pārskatos uzrādīto posteņu novērtēšanā piemēroto būtiskuma līmeni, kas noteikts saskaņā ar ministrijas, centrālās valsts iestādes, pašvaldības izstrādāto un apstiprināto nozares vai pašvaldības vienoto grāmatvedības uzskaites kārtību, ko ievēro visas finanšu pārskatu konsolidācijā iesaistītās iestādes. Informācija ir būtiska, ja tās neuzrādīšana vai neprecīza uzrādīšana var ietekmēt pārskatu lietotāja ekonomiska rakstura lēmumus, kas pieņemti, balstoties uz šo informāciju.

Uzskaitē un novērtēšana

Grāmatvedības uzskaites pamatprincipu maiņa

2014. saimnieciskā gada laikā veikta šādu grāmatvedības uzskaites pamatprincipu maiņa:

- bilances aktīvu postenis „Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi” papildināts ar posteni „Turējumā nodoti ilgtermiņa finanšu ieguldījumi”;
- saistības par iepriekšējos periodos saņemtajiem līdzekļiem no rezidentiēm ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politiku instrumentu līdzfinansēto projektu īstenošanai pārgrāmatotas uz pamatdarbības ieņēmumiem atbilstoši saņemtajam apstiprinājumam par attaisnotajiem (atzītajiem) izdevumiem.

Grāmatvedības uzskaites pamatprincipu maiņas ietekme aprakstīta sadaļā „Grāmatvedības uzskaites pamatprincipu maiņas ietekme uz 2014. gada budžeta izpildes rezultātu”.

Aktīvu un saistību īstermiņa un ilgtermiņa daļas

Konsolidētā bilance sagatavota atbilstoši aktīvu un saistību grāmatvedības uzskaitē, nodalot aktīvu un saistību īstermiņa un ilgtermiņa daļas. Par ilgtermiņa aktīviem grāmatvedībā atzīti aktīvi, kuru lietošana plānota ilgāk par vienu saimniecisko gadu vai apmaksā paredzēta saimnieciskajam gadam sekojošos turpmākajos saimnieciskajos gados no bilances datuma. Īstermiņa aktīvi ir aktīvi, kuru lietošana vai apmaksā paredzēta nākamā saimnieciskā gada laikā no bilances datuma.

Par ilgtermiņa saistībām grāmatvedībā atzītas saistības, kuru atmaksas termiņš iestājas saimnieciskajam gadam sekojošajos turpmākajos saimnieciskajos gados no bilances datuma. Īstermiņa saistības ir saistības, kuru atmaksas termiņš iestājas nākamā saimnieciskā gada laikā no bilances datuma.

Nemateriālie ieguldījumi

Grāmatvedības uzskaitē nemateriālie ieguldījumi ir ilgtermiņa ieguldījumi, kam nepiemīt lietiskā forma. Pārsvārā tās ir lietošanas tiesības, kurām paredzētais lietošanas laiks ir ilgāks par vienu saimniecisko gadu un kas paredzētas budžeta iestāžu funkciju izpildes nodrošināšanai.

Nemateriālos ieguldījumus sākotnēji atzīst to iegādes vai izveidošanas vērtībā, kas ietver par attiecīgā nemateriālā ieguldījuma iegādi vai izveidi samaksāto naudu (vai tās ekvivalentu) un visus ar ilgtermiņa ieguldījuma iegādi tieši saistītos izdevumus, piemēram, izmaksas par neatskaitāmiem nodokļiem, vai izdevumus, kas radušies ilgtermiņa ieguldījuma izveidošanas procesā, piemēram, darba samaksas izmaksas vai ilgtermiņa ieguldījuma sagatavošanas paredzētajai izmantošanai procesā izmaksas, līdz dienai, kad tas nodots lietošanā.

Nemateriālo ieguldījumu nolietojumu aprēķina pēc lineārās metodes atbilstoši to noteiktam lietderīgās lietošanas laikam. Aprēķinātā nolietojuma vērtība atzīta pārskata perioda pamatdarbības izdevumos.

Nemateriālie ieguldījumi bilancē norādīti to neto (atlikušajā) vērtībā, t.i., no sākotnējās vērtības atskaitot uzkrāto nolietojumu, aprēķināto vērtības samazinājumu un nedrošiem (šaubīgiem) avansa maksājumiem par nemateriālajiem ieguldījumiem izveidotos uzkrājumus.

Pārskata perioda beigās novērtē, vai nepastāv šādas pazīmes, kas norāda uz nemateriālā ieguldījuma vērtības būtisku samazinājumu:

- ievērojami samazinājies vai nepastāv pieprasījums pēc pakalpojuma, kuru sniedz budžeta iestāde, lietojot attiecīgo nemateriālo ieguldījumu;

- pieņemts valdības vai pašvaldības lēmums, kas rada būtiskas negatīvas izmaiņas budžeta iestādes darbībā;
- nemateriālais ieguldījums ir novecojis;
- nemateriālā ieguldījuma paredzētajā lietojumā notikušas būtiskas ilgtermiņa izmaiņas, kas negatīvi ietekmē budžeta iestādes darbību;
- pieņemts lēmums apturēt nemateriālā ieguldījuma izveidošanu pirms tā izveidošanas vai nodošanas lietošanā.

Nemateriālie ieguldījumi, kas paredzēti nodošanai bez atlīdzības citai budžeta iestādei, uzskaitīti ilgtermiņa ieguldījumu sastāvā līdz to izslēgšanai no uzskaites. Atsavināšanai (izņemot nodošanu bez atlīdzības budžeta iestādēm) paredzētie nemateriālie ieguldījumi uzskaitīti apgrozāmo līdzekļu sastāvā to atlikušajā vērtībā.

Nemateriālie ieguldījumi, kas iegūti operatīvās nomas ietvaros, uzskaitīti zembilancē atbilstoši nomas līgumā noteiktai vērtībai vai vērtībai, kuru noteikusi budžeta iestādes vadītāja apstiprināta komisija.

Pamatlīdzekļi

Grāmatvedības uzskaitē pamatlīdzekļu sastāvā ir uzskaitīti ilgtermiņa materiāli lietiskie aktīvi, kas paredzēti budžeta iestāžu funkciju izpildes nodrošināšanai vai pakalpojumu sniegšanai. Pamatlīdzekļu lietderīgās lietošanas laiks ir ilgāks par vienu saimniecisko gadu un vienības sākotnējās atzīšanas vērtība noteikta, ievērojot normatīvos aktos budžeta izdevumu klasifikāciju jomā noteiktās prasības.

Pamatlīdzekļu nolietojumu aprēķina pēc lineārās metodes, atbilstoši to paredzamajam lietderīgās lietošanas laikam un ievērojot MK noteikumus Nr. 1486 noteiktās pamatlīdzekļu nolietojuma normas. Aprēķinātā nolietojuma vērtība atzīta pārskata perioda pamatdarbības izdevumos. Ilgtermiņa ieguldījumiem nomātajos pamatlīdzekļos lietderīgās lietošanas laiks noteikts atbilstoši noslēgtā nomas, īres vai apsaimniekošanas līguma darbības termiņam.

Pamatlīdzekļi bilancē norādīti to neto (atlikušajā) vērtībā, t.i., no sākotnējās vērtības atskaitot uzkrāto nolietojumu, aprēķināto vērtības samazinājumu un nedrošiem (šaubīgiem) avansa maksājumiem par pamatlīdzekļiem izveidotos uzkrājumus.

Pārskata perioda beigās novērtē, vai nepastāv šādas pazīmes, kas norāda uz pamatlīdzekļu (izņemot mežaudzes un kadastrālajā vērtībā atzītus ilgtermiņa ieguldījumus) vērtības būtisku samazinājumu:

- ievērojami samazinājies vai nepastāv pieprasījums pēc pakalpojuma, kuru sniedz budžeta iestāde, lietojot attiecīgo pamatlīdzekli;
- pieņemts valdības vai pašvaldības lēmums, kas rada būtiskas negatīvas izmaiņas budžeta iestādes darbībā;
- pamatlīdzeklis ir novecojis vai fiziski bojāts; pamatlīdzekļa paredzētajā lietojumā notikušas būtiskas ilgtermiņa izmaiņas, kas negatīvi ietekmē budžeta iestādes darbību;
- pieņemts lēmums apturēt pamatlīdzekļa izveidošanu pirms tā pabeigšanas vai nodošanas lietošanā.

Bibliotēku fondi, izklaides, literārie un mākslas oriģināldarbi, dārgakmeņi un dārgmetāli, antīkie un citi kultūras un mākslas priekšmeti, vērtslietas un muzeja krājumu priekšmeti uzskaitīti pārējo pamatlīdzekļu sastāvā neatkarīgi no vienas vienības atzīšanas vērtības.

Zemei, bioloģiskiem un pazemes aktīviem, bibliotēku fondiem, kultūras un mākslas priekšmetiem, dārgakmeņiem, dārgmetāliem un to izstrādājumiem, vērtslietām un valsts

aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā iekļautiem kultūras pieminekļiem nolietojumu nerēķina.

Ilgtermiņa ieguldījumu noma klasificēta atbilstoši iznomātā aktīva īpašuma tiesībām raksturīgo risku un atlīdzības sadalījumam starp iznomātāju un nomnieku. Klasifikāciju nosaka darījuma būtība, nevis līguma juridiskā forma. Nomu klasificē kā finanšu nomu (līzingu) vai operatīvo nomu.

Finanšu nomas (līzingu) darījumos iegādātie pamatlīdzekļi uzskaitīti tāpat kā budžeta iestādes īpašumā vai valdījumā esošie pamatlīdzekļi.

Nomu klasificē kā operatīvo nomu, ja pastāv pazīmes, kas liecina, ka nomā netiek nodoti visi īpašuma tiesībām raksturīgie riski un atlīdzība. Pamatlīdzekļus, kas iegūti operatīvās nomas ietvaros, uzskaita zembilancē atbilstoši nomas līgumā noteiktai vērtībai vai vērtībai, kuru noteikusi budžeta iestādes vadītāja apstiprināta komisija.

Nomas maksājumi atzīti izdevumos saskaņā ar uzkrāšanas principu.

Likvidētie vai iznīcinātie pamatlīdzekļi izslēgti no uzskaites, atzīstot attiecīgos izdevumus.

Atsavināšanai (izņemot nodošanu bez atlīdzības) paredzētie pamatlīdzekļi līdz to atsavināšanai uzskaitīti apgrozāmo līdzekļu sastāvā.

Ilgtermiņa ieguldījumus uzskaita kā atsavināšanai paredzētus, ja tie pašreizējā stāvoklī ir pieejami tūlītējai atsavināšanai un pakļauti normatīvos aktos noteiktiem atsavināšanas nosacījumiem, to lietderīgā lietošana ir pārtraukta un to atsavināšana ir ticama. Ilgtermiņa ieguldījuma atsavināšanu uzskata par ticamu, ja ir spēkā šādi nosacījumi:

- atsavināšana ir pamatota ar normatīvo aktu vai iestādes vadības lēmumu;
- atsavināšanas process ir uzsākts;
- ir pārliecība par atsavināšanas procesa pabeigšanu.

Pamatlīdzekļi, kas paredzēti nodošanai bez atlīdzības citai budžeta iestādei, uzskaitīti ilgtermiņa ieguldījumu sastāvā līdz to izslēgšanai no uzskaites.

Budžeta iestāde, bez atlīdzības nododot pamatlīdzekli citai budžeta iestādei, atzīst izdevumus no bezatlīdzības ceļā nodotā pamatlīdzekļa to atlikušajā vērtībā, kas veidojas, no pamatlīdzekļa sākotnējās vērtības atskaitot vērtības samazinājumu un nolietojumu.

Budžeta iestādes īpašumā un valdījumā esošus valsts un pašvaldību īpašumus nododot turējumā valsts vai pašvaldību kapitālsabiedrībām, ostu pārvaldēm vai atvasinātām publiskām personām, uzskaita to sākotnējo vērtību un uzkrāto nolietojumu atsevišķos kontos pamatlīdzekļu sastāvā un turpina aprēķināt nolietojumu pamatlīdzekļu atlikušajā lietderīgās lietošanas laikā atbilstoši budžeta iestādēm noteiktām pamatlīdzekļu nolietojuma normām un to piemērošanas nosacījumiem.

Budžeta iestāde, veicot kapitālos ieguldījumus valsts un pašvaldību īpašumos, kas nodoti turējumā valsts vai pašvaldību kapitālsabiedrībām, ostu pārvaldēm vai atvasinātām publiskām personām, palielina to sākotnējo vērtību par valsts vai pašvaldību kapitālo ieguldījumu daļu. Budžeta iestāde savā uzskaitē neatzīst kapitālsabiedrību, ostu pārvalžu vai atvasināto publisko personu veiktos kapitālos ieguldījumus no budžeta iestādes turējumā saņemtajos īpašumos.

Finanšu ieguldījumi (ilgtermiņa un īstermiņa)

Finanšu ieguldījumi bilancē norādīti to neto vērtībā, t.i., no sākotnējās vērtības atskaitot aprēķināto vērtības samazinājumu, izveidotos uzkrājumus nedrošiem (šaubīgiem) avansa maksājumiem par finanšu ieguldījumiem un nedrošajām prasībām.

Finanšu ieguldījumu sastāvā uzrādīti valsts un pašvaldību finanšu ieguldījumi kapitālsabiedrībās un vērtspapīros, aizdevumi, noguldījumi un samaksātie avansi par finanšu ieguldījumiem. Šajā postenī uzrādīts valsts pārņemtais AS “Latvijas Gāze” parāds, kā arī uzrādītas no maksātnespējīgās AS “Latvijas Krājbanka” un AS “SEB banka” pārņemtās valsts budžeta prasības, atsevišķi nodalot īstermiņa un ilgtermiņa daļu.

Budžeta iestādes īpašumā un valdījumā esošus valsts un pašvaldību īpašumus nododot turējumā valsts vai pašvaldību kapitālsabiedrībām, ostu pārvaldēm vai atvasinātām publiskām personām, to vērtību uzskaita atsevišķos kontos finanšu ieguldījumu sastāvā. Sākot ar 2014. gadu šajā postenī uzrāda privatizācijai vai atsavināšanai nodotās kapitāla daļas, kuru īpašuma tiesības kapitālsabiedrības dalībnieku (akcionāru) reģistrā ir reģistrētas uz valsts vārda privatizāciju (atsavināšanu) veicošās institūcijas personā.

Pārskata perioda beigās novērtē, vai nepastāv šādas pazīmes, kas norāda uz finanšu ieguldījuma vērtības būtisku samazinājumu:

- pieņemts valdības vai pašvaldības lēmums, kas rada būtiskas negatīvas izmaiņas budžeta iestādes darbībā;
- pastāv būtiski apstākļi, kas ietekmē finanšu ieguldījuma vērtību.

Ja konstatē kādu no iepriekš minētajām pazīmēm, izveido uzkrājumu vērtības samazinājumam, atzīstot pārskata perioda izdevumus saskaņā ar uzkrāšanas principu.

Īstermiņa finanšu ieguldījumi pārskatā norādīti apgrozāmo līdzekļu sastāvā. Īstermiņa finanšu ieguldījumi budžeta iestāžu grāmatvedībā ir ieguldījumi, kurus iespējams realizēt jebkurā laikā un kurus paredzēts paturēt ne ilgāk par vienu saimniecisko gadu, kā arī ilgtermiņa finanšu ieguldījumi īstermiņa daļa, kurus paredzēts pārdot nākamā saimnieciskā gada laikā.

Ieguldījumu kapitālsabiedrībās uzkaite un novērtēšana (ilgtermiņa un īstermiņa)

Budžeta iestāžu grāmatvedībā līdzdalība radniecīgo un asociēto kapitālsabiedrību kapitālos novērtēta un uzskaitīta saskaņā ar izmaksu vai pašu kapitāla metodi.

Nodrošinot konsolidētās bilances posteņu salīdzināmību, ministriju, centrālo valsts iestāžu un pašvaldību bilances posteņos pēc izmaksu metodes novērtēto ilgtermiņa finanšu ieguldījumu “Līdzdalība radniecīgo kapitālsabiedrību kapitālā”, “Līdzdalība asociēto kapitālsabiedrību kapitālā” un „Turējumā nodoti ilgtermiņa finanšu ieguldījumi” atlikumi pārskata perioda sākumā un beigās pārrēķināti, pielietojot pašu kapitāla metodi.

Aizdevumu uzkaite un novērtēšana (ilgtermiņa un īstermiņa)

Konsolidētajā bilancē uzrādīti valsts un pašvaldību aizdevumi kapitālsabiedrībām, privātpersonām, biedrībām un nodibinājumiem.

Konsolidētajā bilancē izkonsolidēti finanšu bilancē iekļautie valsts aizdevumi pašvaldībām, valsts speciālā budžeta, studējošo un studiju kreditēšanas programmas izpildītājiem no valsts budžeta daļēji finansētām atvasinātām publiskajām personām un pašvaldību budžetu savstarpējie aizdevumi. Aizdevumi uzrādīti to atgūstamajā vērtībā, ņemot vērā uzkrājumus iespējamiem zaudējumiem.

Valsts aizdevumus ik gadu izsniedz saskaņā ar gadskārtējo likumu par valsts budžetu. Likumā “Par valsts budžetu 2014. gadam” noteikts valsts budžeta aizdevumu kopējais palielinājums 177 819 079 *euro* apmērā, kas neietver šajā likuma noteikto pašvaldību aizņēmumu kopējo palielinājumu, ja aizņēmumi ņemti no Valsts kases. Saskaņā ar minēto likumu un Likumu par budžetu un finanšu vadību, finanšu ministrs var sniegt aizdevumus, kas nepārsniedz 10 procentus no noteiktās iekšzemes kopprodukta prognozes apjoma – 2014. gadam iekšzemes kopprodukta prognoze noteikta 24 763,6 milj. *euro* apmērā, lai veidotu ilgtermiņa

stabilizācijas rezervi, kas ir fiskālās politikas instruments ar mērķi samazināt vispārējos ekonomiskos riskus, izvairīties no sociālekonomiskas krīzes vai mazināt tās ietekmi, kā arī nodrošināt finanšu līdzekļu pieejamību ārkārtas situācijas gadījumā, un nodrošinātu valsts aizdevumu sniegšanu likumā noteiktās garantētās atlīdzības izmaksai Noguldījumu garantiju fondā trūkstošo līdzekļu nodrošināšanai.

Visiem valsts aizdevumiem Valsts kase analizē riskus un nosaka atbilstošus uzkrājumus to vērtības samazinājumam un iespējamām zaudējumiem. Regulāri, bet ne retāk kā reizi ceturksnī un gadījumos, kad Valsts kases rīcībā nonāk informācija par būtiskām izmaiņām aizdevumu/galvojumu atmaksas iespējamības pakāpē, veic aizdevuma/galvojuma atmaksas iespējamības novērtēšanu un nosaka izveidojamo uzkrājumu apjomu izsniegtajiem aizdevumiem.

Aizdevumus, kas nav atgūstami, dzēš Ministru kabineta 2003. gada 15. jūlija noteikumos Nr. 389 „Kārtība, kādā finanšu ministrs dzēš valsts aizdevumus” noteiktā kārtībā. Likumā „Par valsts budžetu 2014. gadam” atļauts finanšu ministram Ministru kabineta noteiktajā kārtībā 2014. gadā dzēst valsts aizdevumus 2 875 160 *euro* apmērā likvidētajiem uzņēmumiem (uzņēmēj sabiedrībām) vai komercsabiedrībām.

Ieguldījumi vērtspapīros (ilgtermiņa un īstermiņa)

Šajos bilances posteņos uzrāda iegādātos ilgtermiņa un īstermiņa vērtspapīrus, kā arī Ministru kabineta īpaši noteiktu uzdevumu izpildei vai valsts atbalsta ietvaros izvietotos ieguldījuma vērtspapīrus.

Vērtspapīrus, kurus paredzēts turēt līdz termiņa beigām, bilancē norāda uzskaites vērtībā, nominālvērtību samazinot par diskontu vai palielinot par prēmiju, kā arī samazinot par aprēķinātiem uzkrājumiem aktīvu vērtības samazinājumam. Uzskaites vērtību līdz dzēšanas dienai pakāpeniski palielina vai samazina, palielinot diskonta vai samazinot prēmijas summu. Šo pieaugumu vai samazinājumu iekļauj pārskata perioda ieņēmumos vai izdevumos saskaņā ar uzkrāšanas principu.

Vērtspapīru fiksētā ienākuma maksājumus uzskaita pēc uzkrāšanas principa un atzīst pārskata perioda procentu ieņēmumos.

Īstermiņa finanšu ieguldījumos ietvertie biržā kotētie vērtspapīri, kuri pakļauti kursa svārstībām atzītā biržā, novērtēti pēc biržas noteiktā kursa bilances datumā un atbilstoši patiesās vērtības izmaiņām radušies ieņēmumi vai zaudējumi atzīti pamatdarbības ieņēmumos vai izdevumos.

Tirdzniecības nolūkā turētos vērtspapīrus uzskaita patiesajā vērtībā un regulāri pārvērtē, izmantojot *Bloomberg*, *Reuters* vai citu vērtspapīru tirdzniecības platformu datus. Gadījumā, ja vērtspapīram tirdzniecības platformās tirgus cena nav pieejama, šādam vērtspapīram izstrādā un apstiprina vērtspapīru tirgus cenas noteikšanas metodi. Vērtspapīriem, kas iegādāti, veicot Ministru kabineta īpaši noteiktu uzdevumu izpildi vai sniedzot valsts atbalstu, pārskata perioda beigās veic aktīvu vērtības samazinājuma izvērtējumu Valsts kases iekšējos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

Noguldījumu uzskaitē (ilgtermiņa un īstermiņa)

Noguldījumu sastāvā ietverti Valsts kases uz laiku brīvo finanšu līdzekļu ieguldījumi depozītos Latvijas Bankā un kredītiestādēs, atsevišķi nodalot īstermiņa un ilgtermiņa noguldījumus.

Noguldījumu procentu ieņēmumi uzskaitīti atbilstoši uzkrāšanas principam.

Noguldījumiem, kas izvietoti kredītiestādēs, kurām sniegts valsts finansiālais atbalsts, ir izveidoti uzkrājumi aktīvu vērtības samazinājumam, atbilstoši Valsts kases iekšējos normatīvos aktos noteiktai kārtībai.

Noguldījumu ilgtermiņa prasībās uzskaitītas prasības, kuru atmaksa (dzēšana) atbilstoši sākotnējiem (līgumu) nosacījumiem ir noteikta saimnieciskam gadam sekojošos turpmākajos saimnieciskajos gados no bilances datuma. Saimnieciskā gada beigās aprēķināta, pārgrāmatota un atsevišķi norādīta ilgtermiņa prasību īstermiņa daļa.

Krājumi

Krājumi bilancē norādīti apgrozāmo līdzekļu sastāvā un no to vērtības atskaitīts aprēķinātais vērtības samazinājums, un nedrošiem (šaubīgiem) avansa maksājumiem par krājumiem izveidotie uzkrājumi.

Krājumos norādīti budžeta iestāžu īstermiņa aktīvi, kas paredzēti to darbības nodrošināšanai – inventārs un tā priekšmeti, kuru kalpošanas laiks ir mazāks par vienu saimniecisko gadu, neatkarīgi no to vērtības, inventārs un tā priekšmeti, kuru vērtība ir līdz 213 *euro* par vienību, ieskaitot ar pirkuma iegādi, piegādi un ar uzstādīšanu saistītos izdevumus, neatkarīgi no to kalpošanas ilguma, atsavināšanai paredzētie ilgtermiņa ieguldījumi (izņemot nodošanu bez atlīdzības) vai materiāli un izejvielas, ko paredzēts izlietot iestāžu saimnieciskās darbības procesos. Krājumu sastāvā ietverti arī lauksaimniecības krājumi un valsts stratēģiskās rezerves, kā arī speciālais militārais inventārs (neatkarīgi no lietošanas laika).

Budžeta iestāžu krājumi sākotnēji uzskaitīti iegādes vērtībā vai ražošanas pašizmaksā. Saimnieciskā gada beigās nosaka aizstāšanas izmaksas krājumiem, kas paredzēti iestāžu funkciju nodrošināšanai (izņemot inventāru un speciālo militāro inventāru), izplatīšanai bez maksas vai par minimālu samaksu, kā arī šādu krājumu izgatavošanai, ja tie nav nodoti lietošanā vai izlietoti. Krājumu vērtība koriģēta atbilstoši zemākajai vērtībai, salīdzinot krājumu aizstāšanas izmaksas ar šo krājumu iegādes (izmaksu) vērtību. Bojātie un novecojušie krājumi saimnieciskā gada beigās novērtēti patiesajā vērtībā, ja to ir iespējams noteikt un tā ir zemāka par šo krājumu iegādes (izmaksu) vērtību. Pārskata gada beigās atsavināšanai (izņemot nodošanu bez atlīdzības citai budžeta iestādei) paredzētie krājumi uzskaitīti patiesajā vērtībā, ja šo krājumu patiesā vērtība ir zemāka par to iegādes (izmaksu) vērtību. Krājumu novērtēšanas zemākajā vērtībā starpības (zaudējumus) atzīst budžeta iestāžu pārējos izdevumos. Krājumiem, kuri pēc savām funkcijām neatšķiras no pamatlīdzekļiem, bet neatbilst pamatlīdzekļu sākotnējās vērtības atzīšanas kritērijiem (inventārs) un kuri nav nodoti lietošanā, vērtības samazinājumu aprēķina un uzskaita atbilstoši budžeta iestāžu pamatlīdzekļu vērtības samazinājuma noteikšanas nosacījumiem.

Krājumu pašizmaksas noteikšanai pielieto metodi „Pirmais iekšā – pirmais ārā” (FIFO). Norakstot izlietoto krājumu pašizmaksu (izņemot speciālo militāro inventāru), to atzīst budžeta iestādes pamatdarbības izdevumos periodā, kad tos nodod lietošanā vai noraksta. Kurināmā, degvielas un smērvielu vērtību pamatdarbības izdevumos atzīst atbilstoši to faktiskam patēriņam (izlietojumam).

Ilgtermiņa ieguldījumu un krājumu atsavināšanu budžeta iestāžu grāmatvedības uzskaitē uzskaita tajā pārskata gadā, kad tie ir atsavināti vai likvidēti. Ar minēto objektu izslēgšanu saistītās izmaksas atzīst pārskata perioda pārējo izdevumu sastāvā.

Lauksaimniecības krājumus sākotnēji novērtē to iegādes vērtībā vai ražošanas pašizmaksā. Lauksaimniecības krājumu pašizmaksu atzīst izdevumos periodā, kad tos izmantojot ir gūti ieņēmumi, vai ir veikta krājumu atsavināšana vai likvidācija.

Speciālā militārā inventāra uzskaitē un norakstīšana notiek saskaņā ar Ministru kabineta 2010. gada 14. septembra instrukciju Nr. 13 “Speciālā militārā inventāra uzskaites un norakstīšanas kārtība”. Speciālo militāro inventāru uzskaita Aizsardzības ministrija.

Budžeta iestāžu īpašumā un valdījumā esošie valsts un pašvaldību krājumu, kas nodoti turējumā valsts vai pašvaldību kapitālsabiedrībām, ostu pārvaldēm vai atvasinātām publiskām personām, vērtība uzskaitīta atsevišķos kontos krājumu sastāvā.

FMInf_300615_kons_bil_sk; Latvijas Republikas 2014. gada pārskats par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem; 1. sējums

Krājumus, kas iegūti operatīvās nomas ietvaros, uzskaita zembilancē atbilstoši nomas līgumā noteiktai vērtībai vai vērtībai, kuru noteikusi budžeta iestādes vadītāja apstiprināta komisija. Nomas maksājumus atzīst izdevumos saskaņā ar uzkrāšanas principu.

Prasības (norēķini ar debitoriem)

Prasību grupā budžeta iestādes uzrāda visus norēķinus ar debitoriem – juridiskām un fiziskām personām, pret kurām budžeta iestādei vai valsts budžetam ir radušās ilgtermiņa vai īstermiņa saistības, t.sk. par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politiku instrumentu finansētajiem projektiem (pasākumiem).

Prasības konsolidētajā bilancē norādītas neto vērtībā, kas aprēķinātas, no prasību vērtības atskaitot nedrošām (šaubīgām) prasībām izveidotos uzkrājumus. Prasības klasificētas īstermiņa un ilgtermiņa prasībās to rašanās dienā. Pārskata perioda beigās aprēķināta un prasību sastāvā norādīta ilgtermiņa prasību īstermiņa daļa.

Prasību atlikumi saimnieciskā gada beigās ir saskaņoti ar debitoriem, par to noformējot un apstiprinot aktu par savstarpējo norēķinu salīdzināšanu. Prasību apmērus pret valsts un pašvaldības budžeta iestādēm saskaņo elektroniski ievērojot MK noteikumus Nr. 1115 noteikto.

Uzkrājumi nedrošām (šaubīgām) prasībām veidoti:

- budžeta iestāžu grāmatvedības uzskaitē:
  - atbilstoši prasību apmaksas vai izpildes kavējuma dienu skaitam, uzkrājumu apmēru nosakot proporcionāli no parādu vērtības;
  - atsevišķos gadījumos uzkrājumi izveidoti nedrošās (apšaubāmās) summas apmērā – ja pastāv strīds par prasību apmaksu vai līguma izpildi, par kuru veikts avansa maksājums, ja debitoram ir pasludināts maksātnespējas process, kā arī citos gadījumos, kad ir pamatots iemesls apšaubīt prasības atgūšanu. Izveidoto uzkrājumu vērtība iekļauta pārskata perioda pārējos izdevumos.
- finanšu bilancē – atbilstoši to atgūšanas (saņemšanas) kritērijiem, kas noteikti Valsts kases iekšējos normatīvos aktos.

Konsolidētā bilancē prasību (norēķini ar debitoriem) sastāvā norāda arī uzkrātos ieņēmumus. Uzkrāto ieņēmumu postenī uzrāda skaidri zināmas norēķinu summas pret debitoriem, kas saskaņā ar noslēgtiem līgumiem attiecas uz pārskata gadu vai iepriekšējiem gadiem, attiecībā uz kuriem bilances datumā vēl nav pienācis norēķinu dokumenta iesniegšanas termiņš. Šīs norēķinu summas aprēķina saskaņā ar attiecīgā darījuma līguma nosacījumiem.

Nākamo periodu izdevumi un avansi par pakalpojumiem un projektiem

Šajā bilances postenī uzrāda ar budžeta iestāžu darbību saistītos izdevumus, kas apmaksāti pārskata gadā, bet attiecas uz nākamiem periodiem pēc bilances datuma, kā arī veiktos avansa maksājumus par pakalpojumiem un projektiem.

Nākamo periodu izdevumus budžeta iestādes atzīst izdevumos periodā, kad ir saņemti / izlietoti iepriekš apmaksātie pakalpojumi. Saņemtie rēķini par priekšapmaksām līdz apmaksas dienai uzrādīti kā zembilances saistības.

Ja nedrošiem (šaubīgiem) avansa maksājumiem ir izveidoti uzkrājumi, tos uzrāda kā samazinājumu īstermiņa avansa maksājumiem, ar to nodrošinot, ka veiktie avansa maksājumi bilancē ir norādīti to neto vērtībā.

Naudas līdzekļi

Konsolidētajā bilancē naudas līdzekļu sastāvā norādīti budžeta iestāžu naudas līdzekļi kasēs un norēķinu kontos Valsts kasē un kredītiestādēs, kā arī Valsts kases kontu atlikumi Latvijas Bankā un kredītiestādēs.

Pašu kapitāls

Konsolidētajā bilancē pašu kapitāla sastāvā norādītas budžeta iestāžu rezerves, iepriekšējo pārskata gadu budžeta izpildes rezultāts un pārskata gada budžeta izpildes rezultāts.

Rezerves atzīst, ja valsts finanšu ieguldījumi novērtēti saskaņā ar pašu kapitāla metodi un kapitālsabiedrībai pašu kapitālā ir bijušas izmaiņas, kas nav norādītas kapitālsabiedrības peļņas un zaudējumu aprēķinā.

Pārējās rezervēs uzrādītas tikai 2008. gadā sākotnēji atzītās mežaudžu sākotnējās atzīšanas vērtības atbilstoši Meža valsts reģistra datiem.

Uzkrājumi

Konsolidētajā bilancē uzrādītie uzkrājumi ir paredzēti budžeta iestāžu saistību segšanai, kas radušās no pārskata gada vai iepriekšējo periodu darījumiem un pārskata sagatavošanas laikā ir paredzamas vai zināmas, bet kuru vērtība, rašanās vai apmaksas datums nav precīzi zināmi.

Budžeta iestādes uzkrājumus atzīst un izveido paredzamām saistībām saskaņā ar uzkrāšanas principu un atbilstoši šādiem nosacījumiem:

- budžeta iestādei ir pašreizējs pienākums (juridisks vai prakses radīts), kuru izraisījis pagātnes notikums;
- ir ticams, ka šā pienākuma izpildei būs nepieciešama resursu aizplūšana no budžeta iestādes;
- pienākuma izpildei nepieciešamās summas var ticami novērtēt.

Saistības (norēķini ar kreditoriem)

Konsolidētā bilancē kreditoru grupā uzrādītas budžeta iestāžu pašreizējās saistības (pienākumi), kas radušās pagātnes notikumu (darījumu) rezultātā un kuru apmaksai vajadzēs lietot valsts vai pašvaldību budžetu resursus. Bilancē atsevišķi norādītas ilgtermiņa un īstermiņa saistības.

Kreditoru (saistību) atlikumi gada beigās saskaņoti, noformējot un apstiprinot savstarpējo norēķinu salīdzināšanas aktus. Saistību pret valsts un pašvaldību budžeta iestādēm, no valsts budžeta daļēji finansētām atvasinātām publiskām personām, budžeta nefinansētām iestādēm atlikumi gada beigās saskaņoti elektroniski „Ministriju, centrālo valsts iestāžu un pašvaldību budžeta pārskatu informācijas sistēmā” atbilstoši MK noteikumos Nr. 1115 noteiktajam.

Maksājамie līgumsodi un naudas sodas uzskaitīti budžeta iestādes pamatdarbības izdevumos dienā, kad darījuma otrai pusei radušās likumīgas tiesības iekasēt līgumsodu un naudas sodu.

Emitētās obligācijas un citi parāda vērtspapīri

Emitēto obligāciju, krājobligāciju un citu parāda vērtspapīru īstermiņa un ilgtermiņa daļas konsolidētajā bilancē nodalītas un uzrādītas atsevišķi.

Valsts emitētās eiroobligācijas sākotnēji uzskaitītas to emisijas cenā ar diskonta un prēmijas amortizāciju.

Īstermiņa parādzīmes un krājobligācijas ir valsts vērtspapīri ar dzēšanas termiņu līdz vienam gadam (ieskaitot). Īstermiņa parādzīmes sākotnēji emitētas ar diskontu un dzēstas to nominālvērtībā. Īstermiņa krājobligācijas emitētas to nominālvērtībā ar fiksētu ienākumu un dzēšanas dienā dzēstas to nominālvērtībā.

Ilgtermiņa obligācijas un krājobligācijas ir valsts vērtspapīri ar dzēšanas termiņu virs viena gada. Ilgtermiņa obligācijas emitētas ar fiksētu ienākumu un dzēstas to nominālvērtībā. Obligācijas sākotnēji emitētas ar diskontu vai prēmiju, ilgtermiņa krājobligācijas emitētas to nominālvērtībā ar fiksētu ienākumu un dzēšanas dienā dzēstas to nominālvērtībā.

Saņemtie noguldījumi (ilgtermiņa un īstermiņa)

Saņemtie noguldījumi konsolidētajā bilancē norādīti saistību sastāvā, atsevišķi nodalot noguldījumu īstermiņa un ilgtermiņa daļas.

Saskaņā ar Likumu par budžetu un finanšu vadību budžeta izpildītājiem, t.i. no budžeta finansētu institūciju vadītāji, kuri ar asignējumu pilnvaroti izdarīt budžeta izdevumus vai uzņemties īstermiņa / ilgtermiņa saistības attiecībā uz budžetu, attiecībā uz speciālo budžetu un ārvalstu finanšu palīdzību ir tiesības noslēgt vienošanos ar Valsts kasi par speciālā budžeta un ārvalstu finanšu palīdzības līdzekļu atlikuma ieguldīšanu noguldījumu veidā, kā arī ieguldīt šo līdzekļu atlikumu Latvijas valsts vērtspapīros, kā arī Valsts kasei ir tiesības vienoties ar pašvaldībām un tiem zinātniskajiem institūtiem un augstskolām, kam ir noteikts atvasināts publiskas personas statuss, par to naudas līdzekļu ieguldīšanu, kuri nav saņemti no valsts budžeta.

Aizņēmumi (ilgtermiņa un īstermiņa)

Aizņēmumi konsolidētā bilancē uzrādīti ar dienu, kad saņemta nauda vai tās ekvivalenti no iekšzemes vai ārvalstu finanšu institūcijām, atsevišķi nodalot aizņēmumu īstermiņa un ilgtermiņa daļas.

Konsolidētā bilancē izkonsolidēti ministriju, centrālo valsts iestāžu un pašvaldību bilancē iekļautie aizņēmumi no valsts budžeta (Valsts kases).

Procentu izdevumi par aizņēmumiem uzskaitīti saskaņā ar uzkrāšanas principu un atzīti izdevumos pārskata periodā, kad tie radušies.

Uzkrātās saistības (izdevumi)

Konsolidētā bilancē uzkrātās saistībās norādītas skaidri zināmas saistību summas pret kreditoriem par pārskata gadā vai iepriekšējos pārskata periodos saņemtām precēm vai pakalpojumiem, par kurām bilances datumā vēl nav saņemts attiecīgs norēķinu dokuments. Bilancē atsevišķi norādītas uzkrāto saistību īstermiņa un ilgtermiņa daļas.

Uzkrātās saistības atzītas, ja saistību lielums un apmaksas termiņi ir samērā precīzi aprēķināmi un nenoteiktības pakāpe ir mazāka nekā uzkrājumiem.

Uzkrāto saistību vērtība aizņēmuma procentiem un saistību maksājumiem noteikta saskaņā ar noslēgtiem līgumiem, tāmēm, saņemtiem attaisnojuma dokumentiem vai pēc iestāžu iepriekšējās pieredzes par izdevumu apjomu. Uzkrātās saistības darbinieku neizmantotajiem atvaļinājumiem aprēķinātas katram darbiniekam atsevišķi, pamatojoties uz kopējo pienākošos, bet pārskata periodā neizmantoto atvaļinājuma dienu skaitu, kas reizināts ar vidējo vienas darba dienas izpeļņu pēdējo sešu mēnešu laikā, un pieskaitot attiecīgās valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas.

Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra atzīst un uzkrāj saistības iemaksām valsts fondēto pensiju shēmā līdz pārskata gadam sekojošā gada 15. februārim shēmas dalībnieku kontos reģistrētās summas apjomā (t.i., summas, kas reģistrētas nodošanai pārvaldīšanā).

Saistības par Eiropas Savienību politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības finansētajiem projektiem (pasākumiem)

Saņemtais Eiropas Savienības finansējums un cita ārvalstu finanšu palīdzība konsolidētajā bilancē uzrādītas kā īstermiņa saistības dienā, kad no Eiropas Komisijas budžeta ieskaita naudu Valsts kases kontā Latvijas Bankā. Valsts kase saistības pret Eiropas Savienības politiku instrumentu vai citiem ārvalstu finanšu palīdzības fondiem atzīst ieņēmumos, veicot pārskatījumu finansējuma saņēmējam.

Ja veiktie sertificētie izdevumi ir lielāki nekā faktiski saņemtie naudas līdzekļi no Eiropas Komisijas, tos uzrāda konsolidētajā bilancē debitoru sastāvā kā prasības pret Eiropas Komisiju par Eiropas Savienības fondu līdzekļiem, ja šo līdzekļu saņemšana ir droši sagaidāma.

Nākamo periodu ieņēmumi un saņemtie avansi (ilgtermiņa un īstermiņa)

Konsolidētā bilancē šajos posteņos norādīti budžeta iestāžu ieņēmumi, kas saņemti līdz pārskata gada beigām, bet attiecas uz nākamajiem pārskata periodiem, un saņemtie avansa maksājumi. Nākamo periodu ieņēmumi bilancē uzrādīti, atsevišķi nodalot ieņēmumu īstermiņa un ilgtermiņa daļas.

Nākamo periodu ieņēmumus budžeta iestāžu grāmatvedībā atzīst ieņēmumos pārskata periodā, uz kuru tie attiecas.

Nākamo periodu ieņēmumos uzskaitīta ārvalstu finanšu palīdzība (darījuma partneris – nerezidents), saņemtie ziedojumi un dāvinājumi, ja ir spēkā vismaz viens no dāvinājuma līguma vai pušu vienošanās līguma nosacījumiem:

- saņemtie līdzekļi paredzēti ilgtermiņa ieguldījuma objekta iegādei, izveidošanai vai būvniecībai, izņemot zemei, bioloģiskajiem un pazemes aktīviem, bibliotēku fondiem, kultūras un mākslas priekšmetiem, dārgakmeņiem, dārgmetāliem un to izstrādājumiem, vērtslietām un valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā iekļautajiem kultūras pieminekļiem;
- saņemtie līdzekļi tiks izlietoti tikai nākamajā pārskata gadā noteiktu nākamā pārskata gada izdevumu segšanai vai budžeta iestādes funkciju izpildes nodrošināšanai;
- nosacījumu neizpildes gadījumā saņemtie līdzekļi jāatmaksā.

Nākamo periodu ieņēmumos budžeta iestādes uzskaitījušas saņemtos transfertu avansa maksājumus un transfertu maksājumus par Eiropas Savienības politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības finansētajiem projektiem (pasākumiem), ja nav saņemts apstiprinājums par attaisnotajiem (atzītajiem) izdevumiem.

Nākamo periodu ieņēmumos uzskaitīti Klimata pārmaiņu finanšu instrumenta projektu ietvaros un par siltumnīcefekta gāzu emisiju kvotu pārdošanu izolēs saņemtie, bet projektos neizmantotie līdzekļi.

Kā saņemtos avansus uzskaita ieņēmumos norēķinu kontā, kas saņemti līdz pārskata perioda beigām par pakalpojumiem un aktīviem (precēm), kuru sniegšana vai piegāde notiks nākamajos periodos pēc bilances datuma. Saņemtos avansa maksājumus atzīst kā ieņēmumus dienā, kad ir sniegts pakalpojums vai piegādāts darījumā paredzētais aktīvs.

Pārējās ilgtermiņa saistības

Šajā bilances postenī iekļauj tādas ilgtermiņa saistības, kuru bilances atlikumi ir nebūtiski un kuras pēc savas būtības neklasificē zem citiem esošiem konsolidētas bilances ilgtermiņa saistību posteņiem.

Pārējās īstermiņa saistības

Šajā bilances postenī uzrādītas īstermiņa saistības, kuras nav klasificētas citos atsevišķi nodalītajos konsolidētās bilances saistību posteņos.

Konsolidētās bilances posteņa "Pārējās īstermiņa saistības" sastāvā kā saistības par Valsts kases klientu kontu atlikumiem uzrādītas Valsts kases saistības par pārskatā nekonsolidēto vienību kontu atlikumiem Valsts kases kontos – citu budžetu, kapitālsabiedrību, biedrību un nodibinājumu līdzekļiem.

Atvasināto finanšu instrumentu uzskaitē un novērtēšana

Konsolidētajā bilancē uzrādīti Valsts kases un Rīgas pilsētas pašvaldības izmantotie atvasinātie finanšu instrumenti.

Atvasināto finanšu instrumentu uzskaites un novērtēšanas pamatprincipi

Atvasinātos finanšu instrumentus uzrāda pārskata zembilances posteņos valūtā, kādā tie noslēgti, no dienas, kad noslēgts attiecīgais darījums un pašvaldībai vai Valsts kasei ir radušās līgumiskas saistības. Viena atvasinātā finanšu instrumenta iegādes rezultātā radušos iespējamajos aktīvus un saistības zembilancē uzrāda atsevišķi.

Finanšu aktīvos atzīti tikai tie atvasinātie finanšu instrumenti, kuri ir tirgojami un kuriem ir pieejami vispārēji atzīta tirgus vērtība. Pārskata perioda beigās veikta atvasināto finanšu instrumentu pārvērtēšana, ņemot vērā tirgus cenas pārskata perioda beigu dienā. Atvasināto finanšu instrumentu pārvērtēšanas rezultātā radušos peļņu vai zaudējumus atzīst pārskata perioda finanšu ieņēmumos vai izdevumos.

Riska ierobežošanas instrumenti un ikviens finanšu aktīvu vai finanšu saistību postenis, kas kvalificēts kā pret risku nodrošināts postenis, novērtēts patiesajā vērtībā. Patiesā vērtība noteikta, izmantojot tirgus cenas, vai, ja aktīvs tirgus nepastāv, līdzīgu instrumentu cenas vai vērtības, kas iegūta izmantojot diskontētās naudas plūsmas modeļus.

Atvasinātos finanšu instrumentus, kuri ir riska ierobežošanas instrumenti un ar kuru patieso vērtību vai naudas plūsmu paredzēts kompensēt noteikta pret risku nodrošināta posteņa patiesās vērtības vai naudas plūsmas izmaiņas, atzīst zembilances uzskaitē.

Procentu ieņēmumi un izdevumi par atvasinātajiem finanšu instrumentiem uzskaitīti saskaņā ar uzkrāšanas principu un attiecināti uz valsts vai pašvaldības budžeta ieņēmumiem vai izdevumiem.

Valsts kases valsts budžeta finanšu grāmatvedībā noteiktie atvasināto finanšu instrumentu uzskaites un novērtēšanas pamatprincipi

Valsts kase izmanto atvasinātos finanšu instrumentus tikai finanšu risku vadībai atbilstoši finanšu ministra apstiprinātajās Valsts parāda vadības stratēģijā un Valsts kases Naudas līdzekļu vadības stratēģijā izvirzītajiem mērķiem un uzdevumiem.

Valsts kase izmanto šādus atvasinātos finanšu instrumentus:

- FORWARD – nākotnes valūtas pirkšanas vai pārdošanas darījums, kura ietvaros par noteikto valūtu kursu noteiktā dienā nākotnē nopērk vai pārdod noteikto valūtas daudzumu;
- IRS – procentu likmju mijmaiņas darījums, kura ietvaros notiek apmaiņa ar procentu maksājumu plūsmām, kuras balstās uz darījumu nosacījumos noteikto termiņu procentu likmēm (vienai no plūsmām likme var būt fiksētā uz visu darījuma termiņu);

- CCIRS – valūtu mijmaiņas darījums vai procentu likmju un valūtu mijmaiņas darījums, kura ietvaros notiek apmaiņa ar naudas plūsmām dažādās valūtās (gan procentu, gan pamatsummas maksājumiem):
  - valūtu mijmaiņas darījums – ja abas naudas plūsmas ir saistītas ar fiksētām vai vienādu termiņu mainīgām procentu likmēm;
  - procentu un valūtu mijmaiņas darījums – ja naudas plūsmas ir saistītas ar dažādu termiņu procentu likmēm (viena no kurām var būt fiksētā uz visu darījuma termiņu).

Atvasinātos finanšu instrumentus atzīst iegādes datumā un to patiesajā vērtībā atvasinātā finanšu līguma noslēgšanas brīdī. Turpmāk tos pārskata perioda beigās pārvērtē patiesajā vērtībā, ko nosaka izmantojot diskontētās naudas plūsmas modeļus. Pārvērtēšanas un tirdzniecības rezultātā radušos peļņu vai zaudējumus atzīst finansiālās darbības pārskatā, attiecīgi izdalot procentu un valūtas kursa svārstību komponentes un iekļaujot tās procentu ieņēmumos vai izdevumos.

Visus atvasinātos līgumus uzskaita kā aktīvus, ja to patiesā vērtība ir pozitīva, un kā saistības, ja to patiesā vērtība ir negatīva. Parāda instrumentiem piesaistīto atvasināto līgumu vērtību bilancē daļa divās komponentēs – parāda instrumenta vērtību ietekmējošā un valūtas kursa svārstību efekts, attiecīgi uzrādot pie parāda instrumenta vērtības vai uzkrāto procentu izmaksu sastāvā.

Valsts parāda portfelī iekļauto atvasināto finanšu instrumentu valūtas efekts specifiski attiecināts uz valsts parāda portfeli, bet procentu maksājumiem paredzētie atvasinātie finanšu instrumenti attiecināti uz valsts parāda apkalpošanas izdevumiem.

Valsts kases kredītrisks (jeb partnerpuses risks) ir potenciālie nākotnes un mijmaiņas darījumu pārtraukšanas izdevumi (darījumu izbeigšanas brīdī), ja darījumu partneri nepildīs savas saistības. Atvasinātajiem finanšu instrumentu darījumiem maksimālā partnerpuses riska summa uz bilances datumu ir šo aktīvu tirgus vērtība, kas FORWARD un CCIRS darījumiem sakrīt ar bilances vērtību.

Rīgas pilsētas pašvaldības grāmatvedībā noteiktie atvasināto finanšu instrumentu uzskaites un novērtēšanas pamatprincipi

Rīgas pilsētas pašvaldības izmantotais atvasinātais finanšu instruments 2014. gada pārskatā uzrādīts tā patiesajā vērtībā, balstoties uz Rīgas pilsētas pašvaldības izstrādātu aprēķinu metodoloģiju un principiem. Patiesā vērtība aprēķināta, ņemot vērā iespējamo Līguma nākotnes naudas plūsmu, kas modelēta, izmantojot *DB Pulse Basket* un *DB FRB* indeksu vēsturisko attīstību, ņemot vērā *euro* un USD likmju izmaiņas, un kā diskonta likmi izmantojot *euro* procentu likmju līkni uz 2014. gada 31. decembri, kas koriģēta ar Latvijas valsts kredītsaistību neizpildes mijmaiņas līgumu (CDS) ilgtermiņa likmi un Pašvaldības papildus kredītrisku.

Nomātie aktīvi

Zem bilancē atsevišķā kontā norādīti budžeta iestāžu nomātie aktīvi – pamatlīdzekļi, nemateriālie ieguldījumi un krājumi, kuri atrodas budžeta iestāžu lietošanā saskaņā ar operatīvās nomas un patapinājuma līgumiem.

Zem bilances aktīvi

Zem bilances aktīvā uzrāda iespējamos aktīvus, kuri radušies pagātnes notikumu rezultātā un kuru pastāvēšana apstiprināsies tikai atkarībā no viena vai vairāku tādu nākotnes notikumu notikšanas vai nenotikšanas, kurus budžeta iestāde pilnībā nevar kontrolēt.

Zebilances aktīvu daļā ir norādīti:

- iespējamie aktīvi, kurus atzīst un uzrāda zebilancē, ja pastāv varbūtība ekonomisko labumu un/vai sniegto pakalpojumu pieaugumam iestādē. Pēc noteiktu apstākļu apstiprināšanās un brīdī, kad aktīvu var ticami novērtēt, aktīvu un ar to saistītos ieņēmumu norāda bilancē, samazinot zebilancē norādīto iespējamo aktīvu vērtību;
- prasības par dividendēm un saņemamiem maksājumiem par kapitāla daļu izmantošanu, kas ir apstiprināti pēc bilances datuma un nav iekļauti pārskata gada konsolidētā bilancē kā ieņēmumi (ieguldījums uzskaitīts pēc izmaksu metodes) vai ir apstiprināti pēc bilances datuma un nav samazināts finanšu ieguldījums (ieguldījums uzskaitīts pēc pašu kapitāla metodes);
- budžeta iestāžu un finanšu bilancē atzītās aprēķinātās soda naudas un kavējuma naudas, kas nav saņemtas līdz pārskata perioda beigām, un prasības, kuras nav uzskaitītas bilancē, no dienas, kad budžeta iestādei rodas likumīgas tiesības saņemt līgumsodu un naudas sodu;
- budžeta iestāžu prasības par prettiesiskā ceļā atsavinātiem aktīviem, atbilstoši aktīvu atlikušajai vērtībai dienā, kad tie prettiesiski atsavināti;
- finanšu bilancē atzītās iespējamās prasības par nākotnes finanšu darījumiem, bezcerīgie (zaudētie) kredīti un pārējās zebilances prasības;
- citi zebilances aktīvi.

Zebilances pasīvi

Zebilances pasīvā uzrāda budžeta iestādes iespējamās saistības, kas radušās pagātnes notikumu rezultātā, bet to iestāšanās vai neiestāšanās atkarīga no viena vai vairāku tādu notikumu notikšanas vai nenotikšanas, kurus budžeta iestāde vai Valsts kase pilnībā nevar kontrolēt. Zebilances saistībās norāda arī pašreizējās saistības, kurām nav pietiekams pamatojums saistību vērtības noteikšanai.

Zebilances pasīvu daļā ir norādīti:

- budžeta iestāžu nākotnes maksājumi saskaņā ar līgumiem, kas noslēgti par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politiku instrumentu finansētajiem projektiem. Nākotnes saistību vērtība noteikta par noslēgtiem līgumiem neizpildīto darījumu apjomā bilances datumā;
- nākotnes saistības un maksājumi saskaņā ar līgumiem un vadības lēmumiem par ilgtermiņa ieguldījumu un speciālā militārā inventāra iegādi un izveidošanu, preču un pakalpojumi iegādi (izņemot tos, kas noslēgti par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politiku instrumentu finansētajiem projektiem). Nākotnes saistību vērtība noteikta par noslēgtiem līgumiem neizpildīto darījumu apjomā bilances datumā;
- saņemtie, bet neapmaksātie avansa attaisnojuma dokumenti, nākotnes nomas maksājumi, izsniegtie galvojumi un citas zebilances saistības;
- finanšu bilancē atzītie iespējamie nākotnes finanšu darījumi, saistības par valsts vārdā sniegtajiem galvojumiem un valsts budžeta piešķirtie, bet vēl neizmaksātie aizdevumi.

Galvojumi

Zebilancē norādīta budžeta iestāžu un valsts budžeta sniegto galvojumu iespējamo saistību summa bilances datumā, kas būtu jāmaksā par galvoto aizņēmumu, ja galvojuma ņēmējs to neatmaksātu.

Paskaidrojumi bilances posteņu konsolidācijai

Bilances posteņu pārklasifikācija

Lai nodrošinātu bilances posteņu salīdzināmību:

- ministriju un centrālo valsts iestāžu un pašvaldību bilances posteņos pēc izmaksu metodes novērtētie ilgtermiņa finanšu ieguldījumu „Līdzdalība radniecīgo kapitālsabiedrību kapitālā”, „Līdzdalība asociēto kapitālsabiedrību kapitālā” un „Turējumā nodoti ilgtermiņa finanšu ieguldījumi” atlikumi pārskata perioda sākumā un beigās pārrēķināti, pielietojot pašu kapitāla metodi;
- pašvaldību bilanču kopsavilkumā veikta pārklasifikācija no bilances posteņa „Pārskata gada budžeta izpildes rezultāts” atlikums gada beigās (755 260) *euro* vērtībā pārklasificēts uz bilances posteni „Iepriekšējo pārskata gadu budžeta izpildes rezultāts” 755 260 *euro* vērtībā par 2013. gadā ieņēmumos pārklasificētajām ilgtermiņa saistībām par avansā saņemtiem transfertiem par Eiropas Savienības politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības finansētajiem projektiem (pasākumiem);
- ministriju un centrālo valsts iestāžu bilanču kopsavilkumā veikta pārklasifikācija:
  - no bilances posteņa „Nākamo periodu izdevumi un avansi par pakalpojumiem un projektiem” un bilances posteņa „Pārskata gada budžeta izpildes rezultāts” izslēgti atlikumi (7 090) *euro* vērtībā pārskata perioda beigās, kurus Kultūras ministrija uzrādījusi 62.12.00. programmā „Mērķdotācijas pašvaldības pasākumiem” un ministrijas konsolidētajā gada pārskatā;
  - no bilances posteņa „Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuņēmējiem” (567) *euro* vērtībā uz bilances posteni „Pārējās īstermiņa saistības” 567 *euro* vērtībā veikta saistību pārklasifikācija atbilstoši saņemtai informācijai no Labklājības ministrijas par ilgtermiņa ieguldījumu finanšu nomas maksājumiem;
  - no bilances posteņa „Nākamo periodu ieņēmumi un saņemtie avansi” atlikums gada sākumā (239 745) *euro* vērtībā pārklasificēts uz bilances posteni „Avansā saņemtie transferti” 239 745 *euro* vērtībā atbilstoši atlikumam iepriekšējā perioda beigās.

Konsolidācija

Konsolidētā bilancē izslēgti valsts budžeta finanšu bilancē, ministriju un centrālo valsts iestāžu, un pašvaldību grāmatvedības bilancēs uzrādītie savstarpējie bilances posteņu atlikumi.

Konsolidētajā bilancē veikta konsolidācija (803 388 679) *euro* vērtībā šādos bilances aktīva posteņos:

Ilgtermiņa ieguldījumi konsolidēti par kopējo summu 40 194 565 *euro*, t.sk. bilances postenī:

- „**Pamatlīdzekļi**” par summu (2 397) *euro* par valsts iestāžu, kā arī valsts un pašvaldību budžeta iestāžu savstarpējiem avansa maksājumiem par pamatlīdzekļiem;
- „**Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi**” par kopējo summu 40 378 693 *euro* par pēc izmaksu metodes uzrādīto ieguldījumu pārrēķinu pēc pašu kapitāla metodes un ilgtermiņa aizdevumiem valsts un pašvaldību budžeta iestādēm no valsts budžeta;
- „**Ilgtermiņa prasības un uzkrājumi nedrošajām ilgtermiņa prasībām**” konsolidēti par kopējo summu (181 731) *euro* par valsts budžeta iestāžu, kā arī

valsts un pašvaldību budžeta iestāžu savstarpējām ilgtermiņa prasībām un attiecīgām saistībām.

Apgrozāmie līdzekļi konsolidēti par kopējo summu (843 583 244) *euro*, t.sk. bilances posteņi:

- „**Krājumi**” (134) *euro* vērtībā par valsts un pašvaldību budžeta iestāžu savstarpējiem avansiem par krājumiem;
- „**Debitori**” (19 985 480) *euro* vērtībā par valsts budžeta iestāžu, pašvaldību budžeta iestāžu, kā arī valsts un pašvaldību budžeta iestāžu savstarpējām debitoru prasībām un attiecīgām saistībām;
- „**Nākamo periodu izdevumi un avansi par pakalpojumiem un projektiem**” konsolidēti par kopējo summu (132 743 818) *euro* par valsts budžeta iestāžu, pašvaldību budžeta iestāžu, valsts un pašvaldību budžeta iestāžu savstarpējiem nākamo periodu izdevumiem un avansiem par pakalpojumiem un projektiem un saistībām;
- „**Īstermiņa finanšu ieguldījumi**” (70 529 150) *euro* vērtībā par aizdevumiem valsts un pašvaldību budžeta iestādēm no valsts budžeta;
- „**Naudas līdzekļi**” konsolidēti (620 324 662) *euro* vērtībā par valsts un pašvaldību budžeta iestāžu naudas līdzekļu un termiņnoguldījumu atlikumiem Valsts kasē.

Konsolidētajā bilancē veikta konsolidācija (**803 388 679**) *euro* vērtībā šādos bilances pasīva posteņos:

Pašu kapitāls konsolidēts par kopējo summu 759 395 857 *euro* bilances posteņi “**Pārskata gada budžeta izpildes rezultāts**” par ilgtermiņa finanšu ieguldījumu radniecīgo un asociēto kapitālsabiedrību kapitālā pārrēķinu no izmaksu metodes pēc pašu kapitāla metodes.

Uzkrājumi konsolidēti par kopējo summu 58 030 522 *euro* aplēšot valsts budžeta sniegto galvojumu slimnīcām iespējamo saistību summu bilances datumā, kas būtu jāmaksā par galvoto aizņēmumu, ja galvojuma ņēmējs to neatmaksātu.

Kreditori konsolidēti par kopējo summu (1 620 815 058) *euro*, t.sk., bilances posteņi:

“**Ilgtermiņa saistības**” (887 602 700) *euro* vērtībā par valsts un pašvaldību budžeta iestāžu ilgtermiņa aizņēmumiem no valsts budžeta, un valsts budžeta iestāžu, pašvaldību budžeta iestāžu, valsts un pašvaldību budžeta iestāžu savstarpējām ilgtermiņa saistībām un attiecīgām prasībām, kā arī valsts budžeta saistībām par valsts sniegto galvojumu Latvijas Olimpiskajai komitejai maksājumiem.

“**Īstermiņa saistības**” (733 212 358) *euro* vērtībā par valsts budžeta iestāžu, pašvaldību budžeta iestāžu, kā arī valsts un pašvaldību budžeta iestāžu savstarpējām kreditoru saistībām un attiecīgām prasībām kā arī valsts budžeta saistībām par valsts sniegto galvojumu Latvijas Olimpiskajai komitejai maksājumiem.

No zembilances posteņa „**Izsniegtie galvojumi**” izslēgts valsts budžeta sniegto galvojumu slimnīcām iespējamo saistību apmērs par kopējo summu (58 030 522) *euro*.

Paskaidrojumi bilances posteņiem

Ilgtermiņa ieguldījumi

Ilgtermiņa ieguldījumi konsolidēti par valsts iestāžu, kā arī valsts un pašvaldību budžeta iestāžu savstarpējiem un Valsts kases valsts budžeta finanšu uzskaites savstarpējiem atlikumiem.

Piezīme Nr. KB.1. Nemateriālie ieguldījumi

2. tabula. Nemateriālie ieguldījumi (euro)

Rādītāji	Piezīmes Nr.	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+,-)	Procentuālās izmaiņas (3./2.x100)
A	B	1	2	3	4
1. Nemateriālie ieguldījumi	KB.1.	142 147 340	136 237 987	5 909 353	4,34
Attīstības pasākumi un programmas		11 071 595	12 241 591	-1 169 996	-9,56
Licences, koncesijas un patenti, preču zīmes un tamlīdzīgas tiesības		102 168 314	98 947 486	3 220 828	3,26
Pārējie nemateriālie ieguldījumi	KB.1.1.	9 243 959	6 561 789	2 682 170	40,88
Nemateriālo ieguldījumu izveidošana	KB.1.2.	18 905 818	16 888 108	2 017 710	11,95
Derīgo izrakteņu izpēte un citi līdzīgi neražotie nemateriālie ieguldījumi		29	78	-49	-62,82
Avansa maksājumi par nemateriālajiem ieguldījumiem	KB.1.3.	757 625	1 598 935	-841 310	-52,62

Piezīme Nr. KB.1.1. Pārējie nemateriālie ieguldījumi

Bilances posteņa „Pārējie nemateriālie ieguldījumi” pieaugumu 2014. gadā galvenokārt veido:

- Aizsardzības ministrija 933 453 *euro* vērtībā par kartogrāfiskā materiāla izveidošanu;
- Labklājības ministrija par Veselības un darbaspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijas Eiropas Savienības (turpmāk – ES) fonda projekta „Darbspēju vērtēšanas sistēmas pilnveidošana” ietvaros izstrādātās „Vispārējo un profesionālo darbaspēju vērtēšanas sistēmas rokasgrāmatas” ar kopējo vērtību 1 481 477 *euro*, nodošanu lietošanā.

Piezīme Nr. KB.1.2. Nemateriālo ieguldījumu izveidošana

Bilances posteņa „Nemateriālo ieguldījumu izveidošana” būtiskāko palielinājumu veido Veselības ministrija, kura nemateriālo ieguldījumu inventarizācijas laikā konstatējusi, ka lietošanā nodoti nemateriālie ieguldījumi 3 680 117 *euro* vērtībā, kuri vēl nav sagatavoti atbilstoši tam, lai nodrošinātu iestādes funkcijas, bet šī posteņa būtiskāko samazinājumu veido informācijas sistēmas nodošana lietošanā Labklājības ministrijā (1 191 389) *euro* vērtībā.

Piezīme Nr. KB.1.3. Avansi par nemateriālajiem ieguldījumiem

Bilances posteņa „Avansi par nemateriālajiem ieguldījumiem” izmaiņas saistītas ar ministriju un centrālo valsts iestāžu un pašvaldību veikto avansa maksājumu par nemateriālajiem ieguldījumiem pārgrāmatošanu uz attiecīgajiem nemateriālo ieguldījumu bilances posteņiem.

Piezīme Nr. KB.2. Pamatlīdzekļi

3. tabula. Pamatlīdzekļi (euro)

Rādītāji	Piezīmes Nr.	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+,-)	Procentuālās izmaiņas (3./2.*100)
A	B	1	2	3	4
2. Pamatlīdzekļi	KB.2.	12 551 242 627	12 378 547 209	172 695 418	1.40
Zeme, ēkas un būves		8 896 099 432	8 537 584 605	358 514 827	4.20
Tehnoloģiskās iekārtas un mašīnas		122 946 444	118 049 799	4 896 645	4.15
Pārējie pamatlīdzekļi	KB.2.1.	671 239 084	597 520 283	73 718 801	12.34
Pamatlīdzekļu izveidošana un nepabeigtā būvniecība	KB.2.2.	516 060 824	810 878 642	-294 817 818	-36.36
Turējumā nodotie valsts un pašvaldību nekustamie īpašumi		1 023 551 187	1 007 447 731	16 103 456	1.60
Bioloģiskie un pazemes aktīvi		1 231 085 704	1 203 464 669	27 621 035	2.30
Ilgtermiņa ieguldījumi nomātajos pamatlīdzekļos	KB.2.3.	55 914 729	44 318 427	11 596 302	26.17
Avansa maksājumi par pamatlīdzekļiem	KB.2.4.	34 345 223	59 283 053	-24 937 830	-42.07

Saskaņā ar ministriju un centrālo valsts iestāžu sniegto informāciju par iznomātajiem (izīrētajiem) pamatlīdzekļiem, saņemamās nomas maksas vērtība 2014. gada 31. decembrī ir 83 718 250 euro (skatīt 4. tabulu). Lielākie ieņēmumi ministrijām un centrālām valsts iestādēm plānoti no dzīvojamo ēku iznomāšanas 50 910 818 euro vērtībā un no nedzīvojamo ēku iznomāšanas 28 619 450 euro vērtībā.

4. tabula. Ministriju un centrālo valsts iestāžu iznomātie (izīrētie) aktīvi (euro)

Aktīvu grupa	Saņemamās nomas maksas sadalījums pa termiņiem (naudas plūsma)					
	Kopā	2015. gadā	2016. gadā	2017. gadā	2018. gadā	turpmāka gados
A	1	2	3	4	5	6
Nemateriālie ieguldījumi	87	87	0	0	0	0
Pamatlīdzekļi	83 718 250	7 211 948	5 951 927	5 056 038	4 737 870	60 760 467
Krājumi	159	159	0	0	0	0
Kopā:	83 718 496	7 212 194	5 951 927	5 056 038	4 737 870	60 760 467

Saskaņā ar pašvaldību sniegto informāciju par iznomātajiem (izīrētajiem) pamatlīdzekļiem, saņemamās nomas maksas vērtība uz 2014. gada 31. decembri ir 92 764 191 euro (skatīt 5. tabulu). Lielākie ieņēmumi pašvaldībām plānoti no zemes zem ēkām un būvēm iznomāšanas 45 969 389 euro vērtībā un nedzīvojamo ēku iznomāšanas 24 617 395 euro vērtībā.

5. tabula. Pašvaldību iznomātie (izīrētie) aktīvi (euro)

Aktīvu grupa	Saņemamās nomas maksas sadalījums pa termiņiem (naudas plūsma)					
	Kopā	2015. gadā	2016. gadā	2017. gadā	2018. gadā	turpmāka gados
A	1	2	3	4	5	6
Pamatlīdzekļi	92 764 191	11 921 034	9 367 435	8 598 468	7 337 737	55 539 517
Krājumi	49 715	17 955	11 094	9 167	6 112	5 387
Kopā:	92 813 906	11 938 989	9 378 529	8 607 635	7 343 849	55 544 904

Piezīme Nr. KB.2.1. Pārējie pamatlīdzekļi

Lielākais palielinājumi pamatlīdzekļu uzskaitē 2014. gadā ir:

- Kultūras ministrijai par grāmatvedības uzskaitē atzītām Latvijas Nacionālās bibliotēkas jaunajā ēkā Rīgā, Mūkusalas ielā 3 iekārtām un mēbelēm 9 144 298 *euro* vērtībā un Latvijas Nacionālā mākslas muzeja muzeju krājumu palielinājumu par 23 745 150 *euro*;
- Iekšlietu ministrijai par iegādātiem transportlīdzekļiem 4 924 041 *euro* vērtībā un datortehniku, sakaru un biroja tehniku 7 773 529 *euro* vērtībā;
- Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai par iegādātām un uzstādītām ar Latvijas un Šveices sadarbības programmas finansējumu un pašvaldību līdzfinansējumu Ugunsgrēka atklāšanas, trauksmes signalizācijas un Ugunsgrēka izziņošanas sistēmām pašvaldību vispārējās izglītības iestādēs 98 objektos 49 novados 1 347 713 *euro* vērtībā, nodots lietošanā par Kohēzijas fonda līdzekļiem būvētais kuģis jūras kontroles funkciju nodrošināšanai 2 948 909 *euro* vērtībā, kā arī datortehnikas iegāde Valsts informācijas sistēmas darbības nodrošināšanai Latvijas prezidentūras laikā ES Padomē 1 733 403 *euro* vērtībā;
- Izglītības un zinātnes ministrijai par Eiropas Reģionālās attīstības fonda projekta "Vienota nacionālās nozīmes Latvijas akadēmiskā pamattīkla zinātniskās darbības nodrošināšanas izveide" ietvaros iegādātām datortehnikas iekārtām par 2 709 441 *euro*.

Piezīme Nr. KB.2.2. Pamatlīdzekļu izveidošana un nepabeigtā celtniecība

Lielākais samazinājums 2014. gadā bilances postenī „Pamatlīdzekļu izveidošana un nepabeigtā celtniecība” ir:

- Kultūras ministrijai (205 160 662) *euro* vērtībā galvenokārt par Latvijas Nacionālās bibliotēkas 1. un 2. būvniecības kārtas pabeigšanu, Latvijas Nacionālās bibliotēkas infrastruktūras sakārtošanu un objektu nodošanu lietošanā;
- Satiksmes ministrijai (116 041 259) *euro* vērtībā, jo 2014. gadā pabeigti un lietošanā nodoti 116 objekti (autoceļu rekonstrukcija).

Pieaugumu bilances postenī „Pamatlīdzekļu izveidošana un nepabeigtā celtniecība” galvenokārt veido Izglītības un zinātnes ministrija 43 391 756 *euro* vērtībā, jo 2014. gadā uzsāktas mācību iestāžu ēku renovācijas, rekonstrukcijas, kapitālo remontu, siltināšanas un celtniecības darbi.

Piezīme Nr. KB.2.3. Ilgtermiņa ieguldījumi nomātajos pamatlīdzekļos

Lielākais ilgtermiņa ieguldījumu nomātajos pamatlīdzekļos pieaugums pārskata gadā ir Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai 13 454 689 *euro* vērtībā, ko galvenokārt veido izdevumi par vēsturiski piesārņoto vietu "Inčukalna sērskābie gudrona diži" sanācijas darbiem.

Piezīme Nr. KB.2.4. Avansa maksājumi par pamatlīdzekļiem

Lielākās izmaiņas šajā bilances postenī ir:

- Aizsardzības ministrijai (22 668 861) *euro* vērtībā, ko galvenokārt veido samazinājums (26 667 913) *euro* vērtībā par iepriekšējos periodos veikto avansa maksājumu par nepabeigto būvniecību pārklasificēšanu uz kontu „Pamatlīdzekļu izveidošana un nepabeigtā būvniecība” un palielinājums 1 050 000 *euro* vērtībā par samaksāto avansu par autotransportu.

- Izglītības un zinātnes ministrijai 5 789 652 *euro* vērtībā, ko galvenokārt veido profesionālas izglītības mācību iestādēm Eiropas Reģionālā attīstības fondu projektu ietvaros Darbības programmas “Infrastruktūra un pakalpojumi” aktivitātes “Mācību aprīkojuma modernizācija un infrastruktūras uzlabošana profesionālās izglītības programmu uzlabošanai” veiktie avansa maksājumi par būvniecību, mācību kabinetu aprīkojumu un saimnieciskiem pamatlīdzekļiem kopā 5 554 566 *euro* vērtībā;
- Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai (3 650 896) *euro* vērtībā. Būtiskākais samazinājums (2 694 171) *euro* par vēsturiski piesārņoto vietu "Inčukalna sērskābie gudrona dīķi" sanācijas darbiem.

Piezīme Nr. KB.3. Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi

6. tabula. Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi (euro)

Rādītāji	Piezīmes Nr.	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+,-)	Procentuālās izmaiņas (3./2.*100)
A	B	1	2	3	4
3. Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi	KB.3.	9 985 562 133	7 715 350 590	2 270 211 543	29,42
Līdzdalība radniecīgo kapitālsabiedrību kapitālā		4 636 250 593	4 672 693 226	-36 442 633	-0,78
Līdzdalība asociēto kapitālsabiedrību kapitālā		155 196 408	154 252 950	943 458	0,61
Ilgtermiņa aizdevumi	KB.3.1.	206 325 749	230 598 326	-24 272 577	-10,53
Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi vērtspapīros	KB.3.2.	5 558 939	129 613 998	-124 055 059	-95,71
Pārējie ilgtermiņa finanšu ieguldījumi	KB.3.3.	4 776 312 487	2 443 465 313	2 332 847 174	95,47
Turējumā nodoti ilgtermiņa finanšu ieguldījumi	KB.3.4.	121 524 667	0	121 524 667	100,00
Avansi par ilgtermiņa finanšu ieguldījumiem		84 393 290	84 726 777	-333 487	-0,39

Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi radniecīgajās, asociētajās un turējumā nodotajos ilgtermiņa finanšu ieguldījumos kapitālsabiedrībās konsolidētajā bilancē pārrēķināti pēc pašu kapitāla metodes. Pārrēķina rezultātā ministriju un centrālo valsts iestāžu ilgtermiņa ieguldījumi palielinājušies par 842 276 318 *euro*, bet pašvaldību ieguldījumi samazinājušies par (3 576 673) *euro*.

Ieguldījumu radniecīgajās, t.sk. turējumā nodotā līdzdalība radniecīgo kapitālsabiedrību kapitālā, un asociētajās kapitālsabiedrībās kopējais apjoms (saskaņā ar iestāžu datiem) ir:

- ministrijās un centrālajās valsts iestādēs vērtībā 2 871 814 857 *euro*, t.sk. radniecīgajās kapitālsabiedrībās – 2 838 091 693 *euro*, no tā turējumā nodotā līdzdalība radniecīgo kapitālsabiedrību kapitālā 106 001 104 *euro* vērtībā, un asociētajās – 33 723 164 *euro* vērtībā;
- pašvaldībās 1 202 345 950 *euro* vērtībā, t.sk. radniecīgajās kapitālsabiedrībās – 1 107 085 543 *euro* un asociētajās – 95 260 407 *euro* vērtībā.

Salīdzinājumā ar 2013. gada 31. decembri līdzdalība radniecīgo kapitālsabiedrību kapitālā (bez turējumā nodotajām kapitālsabiedrībām) samazinājusies par 0,78 %, savukārt līdzdalība asociēto kapitālsabiedrību kapitālā palielinājusies par 0,61 %.

Pārskata gadā, saskaņā ar 2014. gada 6. augusta ar Ministru kabineta rīkojumu Nr. 409 „Par valsts akciju sabiedrības "Latvijas Attīstības finanšu institūcija Altum", sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Latvijas Garantiju aģentūra" un valsts akciju sabiedrības "Lauku attīstības fonds" akciju un kapitāla daļu ieguldīšanu akciju sabiedrības "Attīstības finanšu

institūcija" pamatkapitālā" nolemts ieguldīt valsts AS „Latvijas Attīstības finanšu institūcija Altum” akcijas, valsts AS „Lauku attīstības fonds” akcijas un SIA „Latvijas Garantiju aģentūra” kapitāla daļas AS „Attīstības finanšu institūcija Altum” (iepriekšējais nosaukums līdz 2015. gada 15. aprīlim: AS „Attīstības finanšu institūcija”) pamatkapitālā. 2014. gada 31. oktobrī un 2014. gada 5. novembrī Latvijas Republikas oficiālā izdevumā „Latvijas Vēstnesis” publicēts paziņojums par valsts AS „Latvijas Attīstības finanšu institūcija Altum”, valsts AS „Lauku attīstības fonds” un SIA „Latvijas Garantiju aģentūra” reorganizācijas uzsākšanu tās pievienojot AS „Attīstības finanšu institūcija Altum”.

Piezīme Nr. KB.3.1. Ilgtermiņa aizdevumi

Bilances postenī „Ilgtermiņa aizdevumi” uzrādīti konsolidētie valsts budžeta un pašvaldību aizdevumi. Bilances postenis konsolidēts par valsts budžeta aizdevumiem valsts budžeta iestādēm, no valsts budžeta daļēji finansētām atvasinātām publiskām personām un to izveidotām iestādēm un pašvaldībām.

Valsts budžeta aizdevumu struktūra skaidrota konsolidētās bilances skaidrojuma sadaļā „Valsts budžeta aizdevumi un to struktūra”.

Pašvaldību aizdevumu struktūra skaidrota konsolidētās bilances skaidrojuma sadaļā „Pašvaldību budžetu aizdevumi un to struktūra”.

Piezīme Nr. KB.3.2. Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi vērtspapīros

Bilances postenī „Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi vērtspapīros” uzskaitīti vērtspapīri 5 558 939 *euro* vērtībā. Būtiskāko ieguldījuma daļu ilgtermiņa vērtspapīros 5 471 833 *euro* vērtībā veido ilgtermiņa finanšu ieguldījumi vērtspapīros AS „Reverta” 30 708 224 *euro* vērtībā, kam izveidoti uzkrājumi aktīvu vērtības samazinājumam (25 236 391) *euro* vērtībā.

Salīdzinājumā ar 2013. gada 31. decembri ilgtermiņa finanšu ieguldījumi vērtspapīros samazinājušies par (124 055 059) *euro*, ko galvenokārt veido ilgtermiņa finanšu ieguldījumu vērtspapīros īstermiņa daļas palielinājums 64 010 889 *euro* vērtībā un vērtspapīru dzēšana (60 045 776) *euro* vērtībā.

Piezīme Nr. KB.3.3. Pārējie ilgtermiņa finanšu ieguldījumi

Būtiskākais palielinājums bilances postenī „Pārējie ilgtermiņa finanšu ieguldījumi” ir:

- Finanšu ministrijai 1 966 620 538 *euro* vērtībā, ko galvenokārt veido Latvijas Republikas pievienošanās Eiropas Stabilitātes Mehānisma līgumam 1 935 300 000 *euro* vērtībā, iemaksas Starptautiskās Attīstības asociācijā 2 660 000 *euro* vērtībā un finanšu ieguldījumu ārvalstu valūtā atlikumu pārvērtēšana 28 700 538 *euro* vērtībā;
- Labklājības ministrijai 297 159 383 *euro* vērtībā, ko galvenokārt veido izmaiņas Valsts fondēto pensiju shēmas dalībnieka ieguldījuma plāna līdzekļu vērtības palielinājums pārskata periodā.

Piezīme Nr. KB.3.4. Turējumā nodoti ilgtermiņa finanšu ieguldījumi

Pamatojoties uz MK noteikumos Nr. 1486 noteikto, līdz 2014. gada 31. decembrim Ekonomikas ministrija pārņēmusi turējumā un grāmatvedības uzskaitē atzinusi valsts AS „Privatizācijas aģentūra” ilgtermiņa finanšu ieguldījumus 106 112 320 *euro* vērtībā, kas ir valsts kapitāla daļas (akcijas) to nominālvērtībā tiem valsts īpašumiem, kuri nodoti privatizācijai vai atsavināšanai un kuru īpašuma tiesības kapitālsabiedrības dalībnieku (akcionāru) reģistrā ir reģistrētas uz valsts vārda privatizāciju (atsavināšanu) veicošās institūcijas personā saskaņā ar likuma „Par valsts un pašvaldību kapitāla daļām un kapitālsabiedrībām” 10. panta pirmās daļas

2. punktu, tai skaitā, SIA „Lattelecom” 106 001 104 *euro* vērtībā (līdzdalība radniecīgo kapitālsabiedrību kapitālā, 51%).

Turējumā nodotie ilgtermiņa finanšu ieguldījumi bilancē pārrēķināti pēc pašu kapitāla metodes. Pārrēķina rezultātā ministriju un centrālo valsts iestāžu ilgtermiņa ieguldījumi palielinājušies par 15 412 347 *euro*.

Piezīme Nr. KB.4. Ilgtermiņa prasības un uzkrājumi nedrošām ilgtermiņa prasībām

Bilances posteņi „Ilgtermiņa prasības un uzkrājumi nedrošām ilgtermiņa prasībām” (saskaņā ar iestāžu datiem) būtisku samazinājumu veido Ekonomikas ministrija (9 053 679) *euro* vērtībā, tai skaitā aizdevumu fonda ieguldījumu daļu samazinājums (6 522 568) *euro* vērtībā par zaudējumos norakstītiem valsts AS „Latvijas Attīstības finanšu institūcija Altum” izsniegtiem aizdevumiem.

7. tabula. *Ilgtermiņa prasības un uzkrājumi nedrošām ilgtermiņa prasībām (euro)*

Rādītāji	Piezīmes Nr.	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+,-)	Procentuālās izmaiņas (3./2.*100)
A	B	1	2	3	4
4. Ilgtermiņa prasības un uzkrājumi nedrošajām ilgtermiņa prasībām	KB.4.	59 025 119	68 998 096	-9 972 977	-14,45
Ilgtermiņa prasības par Eiropas Savienību politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības finansētajiem projektiem (pasākumiem)		50 465 354	59 562 848	-9 097 494	-15,27
Citas ilgtermiņa prasības		8 559 765	9 435 248	-875 483	-9,28

Pašvaldību sniegtā informācija par bilances posteņa „Ilgtermiņa prasības un uzkrājumi nedrošām ilgtermiņa prasībām” izveidoto uzkrājumu vērtību uzrādīta 10. tabulā.

Apgrozāmie līdzekļi

Apgrozāmie līdzekļi konsolidēti par valsts iestāžu, kā arī valsts un pašvaldību budžeta iestāžu savstarpējiem un Valsts kases valsts budžeta finanšu uzskaites savstarpējiem atlikumiem.

Piezīme Nr. KB.5. Krājumi

Lielākais pieaugums bilances posteņi „Krājumi” ir Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai 6 996 566 *euro* par emisijas kvotu vērtības maiņu izsolei un Rīgas pilsētas pašvaldībai 6 786 139 *euro* vērtībā, ko galvenokārt veido pārklassificētie ilgtermiņa ieguldījumi atsavināšanai. Tāpat būtisks pieaugums šajā bilances posteņi ir Madonas novada pašvaldībai 1 447 284 *euro* vērtībā, jo 2014. gadā netika veikts ieguldījums AS „Madonas ūdens”, SIA „Madonas siltums” un SIA „Ošupes KU”, kas ir uzskaitīts šajā bilances posteņi.

Lielākais samazinājums (1 818 329) *euro* vērtībā ir Iekšlietu ministrijai, jo 2014. gadā izlietota iepriekšējā periodā iepirkta degviela un kurināmais, kā arī norakstītas tehniskās specifikācijas prasībām neatbilstošās personu apliecības.

Informāciju par ministriju un centrālo valsts iestāžu iznomātajiem (izīrētajiem) krājumiem skatīt 4. tabulā, savukārt informāciju par pašvaldību iznomātajiem (izīrētajiem) krājumiem skatīt 5. tabulā.

Piezīme Nr. KB.6. Debitori

Lielākās šī bilances posteņa izmaiņas ir:

- Satiksmes ministrijai (7 496 385) *euro*;
- Izglītības un zinātnes ministrijai 3 478 078 *euro*;
- Labklājības ministrijai 1 560 419 *euro*.

Būtisku šī bilances posteņa daļu veido prasības par nekustamā īpašuma nodokli.

Atbilstoši pašvaldību sniegtai informācijai 8. tabulā uzrādīta informācija par nekustamā īpašuma nodokļa prasību sadalījumu atbilstoši termiņiem.

8. tabula. Nekustamā īpašuma nodokļa prasību sadalījums atbilstoši kavējuma termiņiem (*euro*)

Nodokļa nosaukums/ termiņš	līdz 1 gadam	1 - 2 gadi	3-5 gadi	vairāk nekā 5 gadi
A	1	2	3	4
Nekustamā īpašuma nodoklis par zemi	9 311 375	6 739 499	3 739 865	2 018 107
Nekustamā īpašuma nodoklis par ēkām un būvēm	5 582 569	3 911 424	3 021 041	1 531 657
Nekustamā īpašuma nodoklis par mājokļiem	2 326 951	1 841 437	771 108	6 020
Kopā:	17 220 895	12 492 360	7 532 014	3 555 784

Kopējais piešķirtais nekustamā īpašuma nodokļa samaksas atvieglojums 2014. gadā ir 9 698 043 *euro* vērtībā. Salīdzinājumā ar 2013. gada 31. decembri nekustamā īpašuma nodokļa samaksas atvieglojumu apmērs palielinājies par 1 432 498 *euro* jeb 17,33 % apmērā.

Lielākie nekustamā īpašuma nodokļa samaksas atvieglojumi piešķirti:

- fiziskajām personām, kuras līdz pirmstaksācijas gada beigām deklarējušas savu dzīvesvietu Jūrmalā, atvieglojumi taksācijas gadā aprēķinātajam nekustamā īpašuma nodoklim 2 509 764 *euro* vērtībā, kas ir par 6,60 % jeb 155 318 *euro* vairāk kā 2013. gadā;
- speciālajām ekonomiskajām zonām 2 084 905 *euro* vērtībā, kas ir par 4,96 % jeb 98 602 *euro* vairāk kā 2013. gadā.

Saskaņā ar ministriju un centrālo valsts iestāžu sniegto informāciju debitoriem izveidoto uzkrājumu vērtība 2014. gada beigās ir (153 667 848) *euro* (skatīt 9. tabulu). Salīdzinājumā ar 2013. gada 31. decembri uzkrājumu apjoms debitoriem palielinājies par 29 302 126 *euro* jeb 25,56 % apmērā.

9. tabula. Informācija par ministriju un centrālo valsts iestāžu uzkrājumiem aktīviem pārskata gada beigās (*euro*)

Posteņa nosaukums	Uzkrājuma apjoms %					
	25 %	50 %	75 %	80 %	100 %	Kopā
A	1	2	3	4	5	6
Debitori	319 853	398 831	2 113 741	3 949 971	146 885 452	153 667 848
Kopā:	319 853	398 831	2 113 741	3 949 971	146 885 452	153 667 848

Saskaņā ar pašvaldību sniegto informāciju debitoriem izveidoto uzkrājumu vērtība 2014. gada beigās ir (57 372 341) *euro* (skatīt 10. tabulu). Salīdzinājumā ar 2013. gada 31. decembri uzkrājumu apjoms debitoriem palielinājies par 2 886 362 *euro* jeb 5,30 % apmērā.

10. tabula. Informācija par pašvaldību uzkrājumiem aktīviem pārskata gada beigās (euro)

Posteņa nosaukums	Uzkrājuma apjoms %					Kopā
	25 %	50 %	75 %	80 %	100 %	
A	1	2	3	4	5	6
Ilgtermiņa prasības un uzkrājumi nedrošām ilgtermiņa prasībām	0	0	0	0	325 891	325 891
Debitori	402 009	936 304	1 974 271	12 853 756	41 206 001	57 372 341
Kopā:	402 009	936 304	1 974 271	12 853 756	41 531 892	57 698 232

Piezīme Nr. KB.7. Nākamo periodu izdevumi un avansi par pakalpojumiem un projektiem

Lielākās izmaiņas šajā bilances postenī ir:

- Ekonomikas ministrijai pieaugums 58 282 588 *euro* apmērā, ko galvenokārt veido 2014. gada decembrī izmaksātie struktūrfondu atbalsta avansu maksājumi darbības programmas "Uzņēmējdarbība un inovācijas" papildinājumu 2.1.2.4. aktivitātes "Augstas pievienotās vērtības investīcijas" projektu un 2.1.2.1.1. apakšaktivitātes "Kompetences centri" projektu īstenošanai 24 643 958 *euro* vērtībā un nākamo periodu izdevumi ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politikas instrumentu finansētajiem pasākumiem 2007.-2013.gada plānošanas periodā, t.sk. 24 006 833 *euro* Eiropas Savienības fondu projektiem;
- Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai samazinājums (36 809 387) *euro*, t.sk. samazinājums (23 699 148) *euro* programmas „3.mērķa "Eiropas teritoriālā sadarbība" pārrobežu sadarbības programmu, projektu un pasākumu īstenošana” ietvaros.
- Satiksmes ministrijai pieaugums 19 689 243 *euro*, ko galvenokārt veido pārskata gadā Eiropas Savienības politikas instrumentu finansētiem projektu realizācijai samaksātie avansi valsts AS „Latvijas dzelzceļš” 39 934 624 *euro*, AS „Pasažieru vilciens” 2 275 215 *euro*, SIA „Aviosabiedrība Liepāja” 1 023 843 *euro* apmērā.

Piezīme Nr. KB.8. Īstermiņa finanšu ieguldījumi

11. tabula. Īstermiņa finanšu ieguldījumi (euro)

Rādītāji	Piezīmes Nr.	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+,-)	Procentuālās izmaiņas (3./2.*100)
A	B	1	2	3	4
8. Īstermiņa finanšu ieguldījumi	KB.8.	1 384 717 387	1 091 197 153	293 520 234	26,90
Līdzdalība radniecīgo kapitālsabiedrību kapitālā un vērtības samazinājums kapitālsabiedrību kapitālā		1 215 798	1 801 528	-585 730	-32,51
Līdzdalība asociēto kapitālsabiedrību kapitālā un vērtības samazinājums radniecīgo kapitālsabiedrību kapitālā		1 423	1 423	0	0,01
Īstermiņa aizdevumi un ilgtermiņa aizdevumu īstermiņa daļa	KB.8.1.	31 249 109	81 546 515	-50 297 406	-61,68
Īstermiņa noguldījumi	KB.8.2.	1 265 500 000	937 000 000	328 500 000	35,06
Īstermiņa finanšu ieguldījumi vērtspapīros	KB.8.3.	86 583 918	68 809 689	17 774 229	25,83
Pārējie īstermiņa finanšu ieguldījumi	KB.8.4.	167 139	2 037 998	-1 870 859	-91,80

Būtiskākie atlikumi un lielākās izmaiņas bilances posteņi „Īstermiņa finanšu ieguldījumi” 2014. gadā saistītas ar Valsts kases valsts budžeta finanšu uzskaiti.

Piezīme Nr. KB.8.1. Īstermiņa aizdevumi un ilgtermiņa aizdevumu īstermiņa daļa

Bilances posteņi „Īstermiņa aizdevumi un ilgtermiņa aizdevumu īstermiņa daļa” uzrādīti konsolidētie valsts budžeta un pašvaldību aizdevumi. Bilances postenis konsolidēts par valsts budžeta aizdevumiem valsts budžeta iestādēm, no valsts budžeta daļēji finansētām atvasinātām publiskām personām un to izveidotām iestādēm un pašvaldībām.

Valsts budžeta aizdevumu struktūra skaidrota konsolidētās bilances skaidrojuma sadaļā „Valsts budžeta aizdevumi un to struktūra”.

Pašvaldību aizdevumu struktūra skaidrota konsolidētās bilances skaidrojuma sadaļā „Pašvaldību aizdevumi un to struktūra”.

Piezīme Nr. KB.8.2. Īstermiņa noguldījumi

12. tabula. Īstermiņa noguldījumi (euro)

Rādītāji	Piezīmes Nr.	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+,-) (1.- 2.)	Procentuālās izmaiņas (3./2. x 100)
A	B	1	2	3	4
Īstermiņa noguldījumi	KB.8.2.	1 265 500 000	937 000 000	328 500 000	35,06
Iekšzemes finanšu sabiedrībās		867 500 000	812 000 000	55 500 000	6,83
Ārvalstu finanšu sabiedrībās		398 000 000	125 000 000	273 000 000	218,40

Bilances posteņi „Īstermiņa noguldījumi” būtiskākās izmaiņas salīdzinājumā ar 2013. gada 31. decembri veido valsts budžeta (Valsts kases) īstermiņa noguldījumi ārvalstu finanšu sabiedrībās palielinājums. Noguldījumu apjoms palielināts ar mērķi uzkrāt naudas līdzekļus, lai 2015. gada janvārī veiktu saņemtā aizņēmuma atmaksu Eiropas Komisijai 1 200 000 000 euro vērtībā un uzkrāto procentu par aizņēmumu samaksu 37 500 000 euro vērtībā.

Piezīme Nr. KB.8.3. Īstermiņa finanšu ieguldījumi vērtspapīros

Bilances posteņi „Īstermiņa finanšu ieguldījumi vērtspapīros” būtiskākās izmaiņas salīdzinājumā ar 2013. gada 31. decembri veido Valsts kases valsts budžeta finanšu bilancē uzrādīto:

- īstermiņa finanšu ieguldījumu iekšzemes vērtspapīros AS „Reverta” palielinājums par 64 010 889 euro, ko veido ilgtermiņa finanšu ieguldījumu vērtspapīros īstermiņa daļas palielinājums 64 010 889 euro vērtībā.
- īstermiņa finanšu ieguldījumi ārvalstu finanšu sabiedrību vērtspapīros samazinājums par (46 236 660) euro.

Piezīme Nr. KB.8.4. Pārējie īstermiņa finanšu ieguldījumi

Lielākais izmaiņas šajā bilances posteņi ir Limbažu novada pašvaldībai par pārskata gadā pārdotām Eiro rezerves fonda apliecībām 653 317 euro vērtībā.

Piezīme Nr. KB.9. Naudas līdzekļi

Kopējais naudas līdzekļu atlikums saimnieciskā gada beigās ir 469 392 394 euro, t.sk. Valsts kases naudas līdzekļu atlikumi 270 631 690 euro vērtībā, ko veido atlikumi iekšzemes finanšu institūcijās 265 339 623 euro vērtībā un ārvalstu finanšu institūcijās 5 292 067 euro vērtībā.

Lielākais samazinājums bilances postenī „Naudas līdzekļi” 2014. gadā saistīts ar Valsts kases valsts budžeta finanšu uzskaiti (144 493 083) *euro* vērtībā, t.sk. iekšzemes finanšu institūcijās (141 757 546) *euro* vērtībā un ārvalstu finanšu institūcijās (2 735 537) *euro* vērtībā.

Pašu kapitāls

Pašu kapitāla bilances posteņu atlikumi uzrādīti konsolidētajā pašu kapitāla (neto aktīvu) pārskatā.

Piezīme Nr. KB.10. Rezerves

Būtisks samazinājums bilances postenī „Rezerves” (1 435 696) *euro* vērtībā ir Veselības ministrijai, galvenokārt atbilstoši valsts SIA „Piejūras slimnīca” 2014. gada pārskatā norādītai informācijai par rezervju samazinājumu.

Piezīme Nr.KB.11. Budžeta izpildes rezultāti

13. tabula. Budžeta izpildes rezultāti (euro)

Rādītāji	Piezīmes Nr.	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+,-)	Procentuālās izmaiņas (3./2.*100)
A	B	1	2	3	4
2. Budžeta izpildes rezultāti	KB.11.	10 192 720 792	10 494 168 209	-301 447 417	-2,87
Iepriekšējo pārskata gadu budžeta izpildes rezultāts	KB.11.1.	9 757 164 664	7 218 465 221	2 538 699 443	35,17
Pārskata gada budžeta izpildes rezultāts	KB.11.2.	435 556 128	3 275 702 988	-2 840 146 860	-86,70

Piezīme Nr. KB.11.1. Iepriekšējo pārskata gadu budžeta izpildes rezultāts

Iepriekšējā pārskata gadā (2013. gadā) bija būtiskas bilances posteņa „Pārskata gada budžeta izpildes rezultāts” izmaiņas, kas saistītas ar MK noteikumu Nr. 1486 200.², 200.² 1. un 200.³ punktos noteikto, ka budžeta iestādes ne vēlāk kā līdz 2013. gada 31. decembrim pārgrāmato:

- saistības par iepriekšējos periodos saņemtajiem līdzekļiem no rezidentiem ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politiku instrumentu līdzfinansēto projektu īstenošanai pamatdarbības ieņēmumos atbilstoši saņemtajam apstiprinājumam par attaisnotajiem (atzītajiem) izdevumiem;
- bilances posteņa „Ilgtermiņa ieguldījumu pārvērtēšanas rezerve” atlikumus pārējos ieņēmumos.

Piezīme Nr. KB.11.2. Pārskata gada budžeta izpildes rezultāts

2014. gadā nav bijušas būtiskas izmaiņas normatīvos aktos, kas nosaka grāmatvedības uzskaiti un pārskatu sagatavošanu budžeta iestādēs, kas būtiski ietekmētu bilances posteni „Pārskata gada budžeta izpildes rezultāts”.

2014. gada pārskata gada budžeta izpildes rezultāts (2 161) *euro* vērtībā pārcelts uz iepriekšējo pārskata gadu rezultātu sakarā ar to, ka Rēzeknes pilsētas domes Pašvaldības policijas pārvalde likvidēta ar 2014. gada 30. maiju.

Detalizēti bilances postenis ”Pārskata gada budžeta izpildes rezultāts” skaidrots konsolidētajā finansiālās darbības pārskatā.

Piezīme Nr. KB.12. Uzkrājumi

Konsolidācijas rezultātā palielinājums 58 030 522 *euro* vērtībā (skatīt sadaļu „Paskaidrojumi bilances posteņu konsolidācijai”).

Lielākais bilances posteņa „Uzkrājumi” atlikuma samazinājums ir Jūrmalas pilsētas pašvaldībai, ko galvenokārt veido uzkrājumu samazinājums (1 001 721) *euro* vērtībā iespējamām saistībām, kas būtu izpildāmas tiesas nolēmuma rezultātā, jo pārskata gadā izpildīti tiesas spriedumi un reālie zaudējumi ir mazāki kā iepriekš aplēsti, un samazinājums par kopējo vērtību (1 931 852) *euro*, kas iekļauti pārskata perioda pārējos ieņēmumos, pamatojoties uz tiesu spriedumiem par prasību noraidīšanu, lēmumiem par tiesvedības lietas izbeigšanu, atteikumiem ierosināt kasācijas tiesvedību.

Lielākais bilances posteņa „Uzkrājumi” atlikuma palielinājums ir Rīgas pilsētas pašvaldībai 1 873 231 *euro* vērtībā, ko galvenokārt veido izveidotie uzkrājumi par ierosinātām tiesvedībām 1 873 289 *euro* vērtībā.

Kreditori

Kreditori konsolidēti par valsts iestāžu, kā arī valsts un pašvaldību budžeta iestāžu savstarpējiem un Valsts kases valsts budžeta finanšu uzskaites savstarpējiem atlikumiem.

Piezīme Nr. KB.13. Ilgtermiņa saistības

14. tabula. *Ilgtermiņa saistības (euro)*

Rādītāji	Piezīmes Nr.	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+,-)	Procentuālās izmaiņas (3./2.*100)
A	B	1	2	3	4
5. Ilgtermiņa saistības	KB.13.	12 162 915 498	9 218 049 832	2 944 865 666	31,95
Ilgtermiņa aizņēmumi	KB.13.1.	1 546 737 910	3 123 827 272	-1 577 089 362	-50,49
Emitēto obligāciju un citu parāda vērtspapīru ilgtermiņa daļa	KB.13.2.	5 393 942 278	3 114 111 546	2 279 830 732	73,21
Ilgtermiņa parādi piegādātājiem un darbuizpildītājiem		345 872 963	369 369 678	-23 496 715	-6,36
Ilgtermiņa uzkrātās saistības	KB.13.3.	246 528 795	221 699 823	24 828 972	11,20
Ilgtermiņa nākamo periodu ieņēmumi un saņemtie avansi	KB.13.4.	28 704 274	11 202 793	17 501 481	156,22
Pārējās ilgtermiņa saistības	KB.13.5.	4 601 129 278	2 377 838 720	2 223 290 558	93,50

Piezīme Nr. KB.13.1. Ilgtermiņa aizņēmumi

Bilances postenis „Ilgtermiņa aizņēmumi” konsolidēts par savstarpējiem valsts budžeta (Valsts kases) un ministriju un pašvaldību aizdevumiem un aizņēmumiem.

Lielākais šī bilances posteņa palielinājums saskaņā ar ministriju datiem ir Izglītības un zinātnes ministrijai 8 167 681 *euro* vērtībā par Rīgas Tehniskās universitātes ilgtermiņa aizņēmumiem Ķīpsalas kompleksa būvniecībai un līdzfinansējuma refinansēšanai Eiropas Sociālā fonda un Eiropas Reģionālās attīstības fonda projektiem, par Vidzemes Augstskolas, Rēzeknes Augstskolas, Daugavpils Universitātes un Liepājas Universitātes aizņēmumiem no Valsts kases.

Lielāko šī bilances posteņa samazinājumu veido valsts budžeta (Valsts kases) ilgtermiņa aizdevumu atmaksa un ilgtermiņa aizņēmumu daļas pārklasificēšana uz īstermiņa saistībām kopā 1 287 296 545 *euro* vērtībā un samazinājums par valsts budžeta (Valsts kases) parāda portfeļa atvasināto finanšu instrumentu valūtas darījumu vērtība samazinājumu (284 742 848) *euro* vērtībā.

Paskaidrojumi par būtiskām izmaiņām šajā bilances postenī sniegti sadaļā „Valsts kases izmantotie atvasinātie finanšu instrumenti”, informācija atklāta Pārskatā par valsts konsolidēto parādu, tā skaidrojumā, 4. un 5. pielikumā.

Piezīme Nr. KB.13.2. Emitēto obligāciju un citu parāda vērtspapīru ilgtermiņa daļa

15. tabula. Emitēto obligāciju un citu parāda vērtspapīru ilgtermiņa daļa (euro)

Rādītāji	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+,-)	Procentuālās izmaiņas (3./2.x100)
A	1	2	3	4
Emitēto obligāciju un citu parāda vērtspapīru ilgtermiņa daļa	5 393 942 278	3 114 111 546	2 279 830 732	73,21
Emitētie ilgtermiņa iekšējā parāda valsts vērtspapīri	759 626 367	713 773 981	45 852 386	6,42
t.sk. krājobligācijas	4 879 104	1 736 147	3 142 957	181,03
Emitētie ilgtermiņa ārējā parāda valsts vērtspapīri	4 634 315 911	2 400 337 565	2 233 978 346	93,07

Informācija par šo bilances posteni sniegta Pārskatā par valsts konsolidēto parādu, tā skaidrojumā un 4. pielikumā.

Piezīme Nr. KB.13.3. Ilgtermiņa uzkrātās saistības

Lielākais bilances posteņa „Ilgtermiņa uzkrātās saistības” izmaiņas ir Rīgas pilsētas pašvaldībai, ko veido palielinājums 24 895 548 euro vērtībā nosakot atvasinātā finanšu instrumenta, kas noslēgts ar Deutsche Bank AG, patieso vērtību un samazinājums (4 253 993) euro vērtībā par aprēķinātiem uzkrātiem procentiem par darījumu kontā Deutsche Bank AG ieskaitīto finansējumu Dienvidu tilta būvniecībai.

Piezīme Nr. KB.13.4. Ilgtermiņa nākamo periodu ieņēmumi un saņemtie avansi

Lielākais bilances posteņa „Ilgtermiņa nākamo periodu ieņēmumi un saņemtie avansi” samazinājums ir Talsu novada pašvaldībai (1 168 794) euro vērtībā, jo pārskata periodā dzēsti avansi sakarā ar projektu realizāciju.

Piezīme Nr. KB.13.5. Pārējās ilgtermiņa saistības

Lielākie bilances posteņa „Pārējās ilgtermiņa saistības” palielinājums:

- Finanšu ministrijai 1 875 498 405 euro vērtībā par Latvijas Republikas pievienošanas Eiropas Stabilitātes Mehānisma līgumam un ilgtermiņa saistību ārvalstu valūtā atlikumu pārvērtēšanas rezultātu;
- Labklājības ministrijai 327 858 390 euro vērtībā par saistībām pret valsts fondēto pensiju shēmas dalībniekiem un saistībām pret SIA „MAXIMA Latvija” pabalstu izmaksu bērniem 1 419 667 euro vērtībā.

Piezīme Nr. KB.14. Īstermiņa saistības

16. tabula. Īstermiņa saistības (euro)

Rādītāji	Piezīmes Nr.	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+,-)	Procentuālās izmaiņas (3./2.*100)
A	B	1	2	3	4
6. Īstermiņa saistības	KB.14.	3 069 716 567	3 034 644 700	35 071 867	1,16
Īstermiņa aizņēmumi un ilgtermiņa aizņēmumu īstermiņa daļa	KB.14.1.	1 304 315 906	1 042 511 046	261 804 860	25,11
Emitēto obligāciju un citu parāda vērtspapīru īstermiņa daļa	KB.14.2.	304 122 019	662 698 151	-358 576 132	-54,11
Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuizpildītājiem		113 737 406	119 065 593	-5 328 187	-4,48
Īstermiņa uzkrātās saistības	KB.14.3.	489 114 884	386 718 317	102 396 567	26,48
Norēķini par darba samaksu un ieturējumiem (izņemot nodokļus)	KB.14.4.	29 167 423	19 422 640	9 744 783	50,17
Nodokļi un sociālās apdrošināšanas maksājumi	KB.14.5.	35 043 900	15 235 437	19 808 463	130,02
Pārējās īstermiņa saistības		665 331 850	622 317 940	43 013 910	6,91
Nākamo periodu ieņēmumi un saņemtie avansi	KB.14.6.	128 883 179	166 675 576	-37 792 397	-22,67

Piezīme Nr. KB.14.1. Īstermiņa aizņēmumi un ilgtermiņa aizņēmumu īstermiņa daļa.

Bilances postenis „Īstermiņa aizņēmumi un ilgtermiņa aizņēmumu īstermiņa daļa” konsolidēts par savstarpējiem valsts budžeta (Valsts kases) un ministriju un pašvaldību aizdevumiem un aizņēmumiem.

Lielākais šī bilances posteņa palielinājums ir par valsts budžeta (Valsts kases) ilgtermiņa aizņēmumu no ārvalstu finanšu institūcijām īstermiņa daļas pārgrāmatošanu 262 148 784 euro vērtībā.

Paskaidrojumi par būtiskām izmaiņām šajā bilances postenī sniegti sadaļā „Valsts kases izmantotie atvasinātie finanšu instrumenti”, informācija atklāta Pārskatā par valsts konsolidēto parādu, tā skaidrojumā, 4. un 5. pielikumā.

Piezīme Nr. KB.14.2. Emitēto obligāciju un citu parāda vērtspapīru īstermiņa daļa

17. tabula. Emitēto obligāciju un citu parāda vērtspapīru īstermiņa daļa (euro)

Rādītāji	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+,-)	Procentuālās izmaiņas (3./2.x100)
A	1	2	3	4
Emitēto obligāciju un citu parāda vērtspapīru īstermiņa daļa	304 122 019	662 698 151	-358 576 132	-54,11
Emitētie iekšējā parāda valsts vērtspapīri	304 122 019	262 728 775	41 393 244	15,76
t.sk. emitētie īstermiņa valsts vērtspapīri	121 803 960	221 567 713	-99 763 753	-45,03
t.sk. īstermiņa krājobligācijas	202 700	89 887	112 813	125,51
t.sk. emitēto ilgtermiņa valsts vērtspapīru īstermiņa daļa	182 318 059	41 161 062	141 156 997	342,94
Emitētie ārējā parāda valsts vērtspapīri	0	399 969 376	-399 969 376	-100,00
t.sk. emitēto ilgtermiņa ārējā parāda valsts vērtspapīru īstermiņa daļa	0	399 969 376	-399 969 376	-100,00

Informācija par šo bilances posteni sniegta Pārskatā par valsts konsolidēto parādu, tā skaidrojumā un 4.pielikumā.

Piezīme Nr. KB.14.3. Īstermiņa uzkrātās saistības

Lielākos palielinājumus bilances postenī „Īstermiņa uzkrātās saistības” veido:

- valsts budžeta (Valsts kases) uzkrāto saistību pieaugums 59 297 279 *euro* vērtībā, ko galvenokārt veido:
  - palielinājums 20 743 344 *euro* vērtībā uzkrātiem procentu izdevumiem par vērtspapīriem;
  - palielinājums 60 851 053 *euro* vērtībā uzkrātiem procentu izdevumiem par atvasinātajiem finanšu instrumentiem;
  - samazinājums (23 456 449) *euro* vērtībā uzkrātiem procentu izdevumiem par ārvalstu aizņēmumiem.
- Finanšu ministrija 7 869 464 *euro* vērtībā, ko galvenokārt veido uzkrātās saistības ar Latvijas Republikas iemaksām Eiropas Kopienas budžetā;
- Izglītības un zinātnes ministrija 6 316 707 *euro* vērtībā, ko galvenokārt veido uzkrātās saistības par norēķiniem ar piegādātājiem un darbuuzņēmējiem par būvniecības darbiem un garantijas ieturējumiem no būvniecības paveiktiem darbiem līdz pilnai līguma izpildei un objekta nodošanai, un uzkrātās saistības norēķiniem ar darbiniekiem (atvaļinājumi).
- Veselības ministrija 6 900 082 *euro* vērtībā, galvenokārt par minimālās darba alga samaksu un ārstniecības personu darba samaksu, kā arī uzkrātās saistības par norēķiniem ar piegādātājiem un darbuuzņēmējiem.

Piezīme Nr. KB.14.4. Norēķini par darba samaksu un ieturējumiem (izņemot nodokļus)

Bilances posteņa „Norēķini par darba samaksu un ieturējumiem (izņemot nodokļus)” atlikumā uzrādīta neizmaksātā darba alga par 2014. gada decembri.

Piezīme Nr.KB.14.5. Nodokļi un sociālās apdrošināšanas maksājumi

Saskaņā ar iestāžu datiem bilances postenī „Nodokļi un sociālās apdrošināšanas maksājumi” lielākais palielinājums 7 525 929 *euro* vērtībā ir Rīgas pilsētas pašvaldībai, t.sk., iedzīvotāju ienākuma nodokļa pieaugums 3 131 091 *euro* vērtībā un valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu pieaugums par 4 247 662 *euro*.

Piezīme Nr. KB.14.6. Nākamo periodu ieņēmumi un saņemtie avansi

Lielākais samazinājums bilances postenī „Nākamo periodu ieņēmumi un saņemtie avansi” (42 335 874) *euro* vērtībā ir valsts budžetam (Valsts kasei), ko galvenokārt veido Klimata pārmaiņu finanšu instrumenta projektu finansēšanai izmantotie nākamo periodu ieņēmumi (36 185 823) *euro* vērtībā, siltumnīcefekta gāzu emisiju kvotu izmantotie nākamo periodu ieņēmumi (131 443) *euro* vērtībā un uz ilgtermiņa nākamo periodu ieņēmumiem pārklasificētie iepriekšējos gados saņemtie līdzekļi no siltumnīcefekta gāzu emisiju kvotu pārdošanas izsolēm (6 018 608) *euro* vērtībā.

Lielākais pieaugums bilances postenī „Nākamo periodu ieņēmumi un saņemtie avansi” ir Ogres novada pašvaldībai 1 642 871 *euro* apmērā.

Zemilance

Zemilances aktīvi

Piezīme Nr. KB.15. Nomātie aktīvi

18. tabula. Nomātie aktīvi (euro)

Rādītāji	Piezīmes Nr.	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+,-)	Procentuālās izmaiņas (3./2.*100)
A	B	1	2	3	4
Nomātie aktīvi	KB.15.	112 660 931	100 589 641	12 071 290	12.00

Būtiskas izmaiņas zemilances posteņī „Nomātie aktīvi” izveidojušās nomāto aktīvu vērtības noteikšanas rezultātā vai arī to pārklasificēšanā no zemilances aktīviem uz nomātiem aktīviem.

Lielāko šī posteņa palielinājumu veido:

- Valsts Prezidenta kancelejai 8 917 101 euro vērtībā;
- Iekšlietu ministrijai 2 359 622 euro vērtībā;
- Finanšu ministrijai 1 719 405 euro vērtībā;

Piezīme Nr. KB.16. Zemilances aktīvi

19. tabula. Zemilances aktīvi (euro)

Rādītāji	Piezīmes Nr.	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+,-)	Procentuālās izmaiņas (3./2.*100)
A	B	1	2	3	4
Zemilances aktīvi	KB.16.	454 907 978	544 453 229	-89 545 251	-16.45
Iespējamie aktīvi	KB.16.1.	255 511 555	340 805 636	-85 294 081	-25.03
Prasības par dividendēm un saņemamie maksājumi par kapitāla daļu izmantošanu	KB.16.2.	25 394 944	40 942 670	-15 547 726	-37.97
Saņemamie līgumsodi un naudas sodi		30 482 637	30 071 757	410 880	1.37
Prasības par prettiesiskā ceļā atsavinātiem aktīviem	KB.16.3.	3 026 535	2 591 314	435 221	16.80
Citi zemilances aktīvi		139 061 320	130 041 852	9 019 468	6.94
Atvasinātie finanšu instrumenti	KB.16.4.	1 430 987	0	1 430 987	100.00

Piezīme Nr. KB.16.1. Iespējamie aktīvi

Būtisku zemilances posteņa „Iespējamie aktīvi” samazinājumu (106 112 320) euro vērtībā veido Ekonomikas ministrija par turējumā pārņemtiem un grāmatvedības uzskaitē atzītiem valsts AS „Privatizācijas aģentūra” ilgtermiņa finanšu ieguldījumiem (skatīt piezīmi Nr. KB.3.4.).

Lielākais palielinājums šajā posteņī 32 747 243 euro vērtībā Veselības ministrijai par tās valdījumā esošiem kapitālsabiedrībām lietošanā nodotiem nekustamiem īpašumiem.

Piezīme Nr. KB.16.2. Prasības par dividendēm un saņemamie maksājumi par kapitāla daļu izmantošanu

Būtisku zemilances posteņa „Prasības par dividendēm un saņemamie maksājumi par kapitāla daļu izmantošanu” daļu veido Ekonomikas ministrijas zemilancē uzrādītās valsts

budžetā iemaksai plānotās dividendes no kapitālsabiedrību 2014. gada peļņas: AS „Latvenergo” 24 802 000 *euro* vērtībā un SIA „Latvijas nacionālais metroloģijas centrs” 7 691 *euro* vērtībā. Salīdzinājumā ar iepriekšējo pārskata gadu Ekonomikas ministrijai par (15 816 722) *euro* samazinājušās plānotās prasības par dividendēm no AS "Latvenergo" un par (6 552) *euro* samazinājušās prasības par dividendēm no SIA „Latvijas nacionālais metroloģijas centrs”.

Piezīme Nr. KB.16.3. Prasības par prettiesiskā ceļā atsavinātiem aktīviem.

Saskaņā ar iestāžu atklāto informāciju šī bilances posteņa palielinājumu galvenokārt veido prasības par inventarizācijās konstatētajiem iztrūkumiem un prettiesiskas darbības dēļ iznīcinātajiem ieguldījumiem, piemēram, nozagto vai citādā veidā iznīcināto mantu.

Piezīme Nr. KB.16.4. Atvasinātie finanšu instrumenti

Atvasināto finanšu instrumentu izmantošanas rezultāts skaidrots sadaļā „Valsts kases izmantotie atvasinātie finanšu instrumenti”.

Zemobilances pasīvi

Piezīme Nr. KB.17. Zemobilances pasīvi

20. tabula. Zemobilances pasīvi (*euro*)

Rādītāji	Piezīmes Nr.	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+,-)	Procentuālās izmaiņas (3./2.*100)
A	B	1	2	3	4
Zemobilances pasīvi	KB.17.	2 590 587 085	2 971 167 074	-380 579 989	-12.81
Nākotnes maksājumi saskaņā ar līgumiem, kas noslēgti par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politikas instrumentu finansētajiem projektiem	KB.17.1.	1 117 270 939	1 551 645 744	-434 374 805	-27.99
Nākotnes saistības un maksājumi saskaņā ar līgumiem un vadības lēmumiem par ilgtermiņa ieguldījumu un speciālā militārā inventāra iegādi un izveidošanu, izņemot tos, kas noslēgti par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politiku instrumentu finansētajiem projektiem	KB.17.2.	426 260 449	273 954 731	152 305 718	55.60
Nākotnes saistības un maksājumi saskaņā ar līgumiem un vadības lēmumiem par preču un pakalpojumu iegādi, izņemot tos, kas noslēgti par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politiku instrumentu finansētajiem projektiem un nomu		21 125 882	21 372 751	-246 869	-1.16
Saņemtie, bet neapmaksātie avansa rēķini	KB.17.3.	38 954 664	23 954 720	14 999 944	62.62
Nākotnes nomas maksājumi	KB.17.4.	56 410 993	12 536 505	43 874 488	349.97
Izsniegtie galvojumi	KB.17.5.	221 697 634	284 238 452	-62 540 818	-22.00
Citas zemobilances saistības	KB.17.6. KB.17.8.	708 866 524	800 308 623	-91 442 099	-11.43
Atvasinātie finanšu instrumenti	KB.17.7.	0	3 155 548	-3 155 548	-100.00

Piezīme Nr. KB.17.1. Nākotnes maksājumi saskaņā ar līgumiem, kas noslēgti par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politikas instrumentu finansētajiem projektiem

Lielāko samazinājumu zebilances posteņī „Nākotnes maksājumi saskaņā ar līgumiem, kas noslēgti par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politikas instrumentu finansētajiem projektiem” veido:

- Izglītības un zinātnes ministrija (106 359 647) *euro* vērtībā;
- Zemkopības ministrija (85 759 335) *euro* vērtībā;
- Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija (72 856 769) *euro* vērtībā;
- Liepājas pilsēta (29 812 939) *euro* vērtībā;
- Daugavpils pilsēta (15 831 973) *euro* vērtībā;
- Ogres novads (8 047 356) *euro* vērtībā.

Piezīme Nr. KB.17.2. Nākotnes saistības un maksājumi saskaņā ar līgumiem un vadības lēmumiem par ilgtermiņa ieguldījumu un speciālā militārā inventāra iegādi un izveidošanu, izņemot tos, kas noslēgti par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politiku instrumentu finansētajiem projektiem

Zebilances posteņa „Nākotnes saistības un maksājumi saskaņā ar līgumiem un vadības lēmumiem par ilgtermiņa ieguldījumu un speciālā militārā inventāra iegādi un izveidošanu, izņemot tos, kas noslēgti par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politiku instrumentu finansētajiem projektiem” lielāko palielinājumu veido:

- Aizsardzības ministrija 65 023 598 *euro* vērtībā;
- Finanšu ministrija 70 905 250 *euro* vērtībā;
- Iekšlietu ministrija 12 452 103 *euro* vērtībā;
- Rīgas pilsētas pašvaldība 5 556 998 *euro* vērtībā;
- Salaspils novada pašvaldība 3 171 417 *euro* vērtībā.

Piezīme Nr. KB.17.3. Saņemtie, bet neapmaksātie avansa attaisnojuma dokumenti

Lielākās izmaiņas zebilances posteņī „Saņemtie, bet neapmaksātie avansa attaisnojuma dokumenti” veido palielinājums Ekonomikas ministrijai 11 805 900 *euro* vērtībā, jo 2014. gada decembrī saņemti avansa pieprasījumi darbības programmas "Uzņēmējdarbība un inovācijas" papildinājuma 2.1.2.4. aktivitātē "Augstas pievienotās vērtības investīcijas" un 2.1.2.1.1. apakšaktivitātes "Kompetences centri", Satiksmes ministrijai 2 706 413 *euro* vērtībā par autoceļu rekonstrukcijas darbiem un samazinājums Finanšu ministrijai (2 377 346) *euro* vērtībā par samazinātu iemaksu Eiropas Kopienas budžetā.

Piezīme Nr. KB.17.4. Nākotnes nomas maksājumi

Lielākās izmaiņas zebilances posteņī “Nākotnes nomas maksājumi” veido:

- palielinājums Kultūras ministrijai 45 269 107 *euro* vērtībā, ko galvenokārt veido nākotnes nomas maksājumi par ēkām un zemi Latvijas Nacionālajam mākslas muzejam;
- samazinājums Tukuma novada pašvaldībai (1 429 249) *euro* vērtībā. 2013. gada 31. decembrī šajā bilances posteņī bija uzrādīti visi nomas maksājumi atbilstoši noslēgtiem nomas līgumiem. Pārskata periodā uzkrātie dati koriģēti atbilstoši atbilstoši MK noteikumu Nr. 1486 noteiktam, ka šajā bilances posteņī norāda iestādes

nākotnes minimālo nomas maksājumu kopsummu bilances datumā, kura būtu jāmaksā par neatceļam nomām, ja nomas līgumi tiktu laužti un tā rezultātā veidojas samazinājums (1 429 249) *euro* vērtībā;

- samazinājums Finanšu ministrijai (1 038 635) *euro* vērtībā sakarā ar Valsts ieņēmumu dienesta administratīvās ēkas Katrīnas ielā 5A, Rīgā nomas līguma pārtraukšanu.

Piezīme Nr. KB.17.5. Izsniegtie galvojumi

Lielākās izmaiņas zembilances postenī „Izsniegtie galvojumi” saistītas ar Valsts kases valsts budžeta finanšu uzskaitē zembilancē atzīto saistību samazinājumu par valsts vārdā sniegtiem galvojumiem (63 426 502) *euro* vērtībā. Samazinājumu (5 413 091) *euro* vērtībā veido, t.i. saimnieciskā gadā ir samazinājies galvojumu summas apmērs, kas var rasties sakarā ar šo galvojumu saistību izpildi, bet (58 013 411) *euro* pārklasificēti kā uzkrājumi (skatīt sadaļu „Paskaidrojumi bilances posteņu konsolidācijai”).

Kopumā valsts galvojumi izsniegti 11 veselības aprūpes iestādēm 221,1 milj. *euro* apmērā. Veselības aprūpes iestādēm sniegtie galvojumi, kas ir lielākā galvojumu portfeļa grupa pēc valsts galvotā aizņēmuma atlikuma 2014. gada 31. decembrī 182,5 milj. *euro* jeb 31% no visa valsts galvojumu portfeļa, turpina saglabāt augstu valsts galvoto aizdevumu neatmaksas risku un slimnīcām nākotnē.

No kopējā valsts sniegto galvojumu portfeļa 2014. gadā galvoto aizdevumu atmaksas problēmas ir bijušas un izpildīts galvojums diviem valsts galvojumu saņēmējiem. Turklāt SIA „Ludzas medicīnas centrs” 2014. gada laikā vairākkārt nav spējusi termiņā veikt valsts galvotā aizdevuma kārtējos pamatsummas maksājumus, tāpēc Finanšu ministrija, ņemot vērā sniegtā valsts galvojuma nosacījumus, tos apmaksājusi medicīnas centra vietā. SIA „Ludzas medicīnas centrs”, pēc finanšu līdzekļu saņemšanas no Veselības ministrijas budžeta, ir segusi Finanšu ministrijas regresa prasījumus pret medicīnas centru un tam aprēķinātās soda naudas par maksājumu kavējumiem.

Kopumā ne tikai veselības aprūpes jomā sniegtie galvojumi turpina saglabāt valsts galvoto aizdevumu augstu neatmaksas risku, bet arī atsevišķu pašvaldību kapitālsabiedrību, kas nodarbojas ar atkritumu apsaimniekošanu, sākotnēji izstrādātie attīstības plāni nav realizēti atbilstoši plānotam un finanšu situācija pasliktinājusies, tādējādi negatīvi ietekmējot valsts galvojumu portfeļa kvalitāti. Atkritumu apsaimniekošanas kapitālsabiedrību galvojumu atlikumi kopā nepārsniedz 0,5 % no valsts sniegto galvojumu portfeļa.

Piezīme Nr. KB.17.6. Citas zembilances saistības

Lielākās izmaiņas zembilances postenī „Citas zembilances saistības” ir:

- samazinājums Kultūras ministrijai (26 894 120) *euro* vērtībā par Latvijas Nacionālās bibliotēkas būvniecību;
- samazinājums Rīgas pilsētas pašvaldībai (34 041 775) *euro* vērtībā, kas galvenokārt veidojas no nākotnes procentu maksājumu par Dienvidu tilta būvniecības samazinājuma par (29 131 905) *euro*;
- samazinājums Iekšlietu ministrijai (4 725 625) *euro* vērtībā, ko galvenokārt veido pieaugums 8 278 706 *euro* vērtībā par telpu nomu, samazinājums (5 797 243) *euro* vērtībā par telpu nomu, (3 656 210) *euro* par pasu sagatavju izgatavošanu un piegādi un (2 424 762) *euro* vērtībā par personas apliecību (elektronisko identifikācijas karšu un elektronisko uzturēšanās karšu) sagatavju izgatavošanu un piegādi.

Piezīme Nr. KB.17.7. Atvasinātie finanšu instrumenti

Atvasināto finanšu instrumentu izmantošanas rezultāts skaidrots sadaļā „Valsts kases izmantotie atvasinātie finanšu instrumenti”.

Piezīme Nr. KB.17.8. Citas zebilances saistības

Saskaņā ar ministriju un centrālo valsts iestāžu sniegto informāciju 21. tabulā uzrādīta informācija par nākotnes saistībām un maksājumiem un to termiņstruktūru.

21. tabula. Ministriju un centrālo valsts iestāžu informācija par nākotnes saistībām un maksājumiem (euro)

Posteņa/klasifikācijas koda nosaukums	Līguma summa (2.+3.+4.+5.+6.)	Līguma summa, kas maksājama				
		2015. gadā	2016. gadā	2017. gadā	2018. gadā	turpmākajos gados
A	1	2	3	4	5	6
Nākotnes maksājumi saskaņā ar līgumiem, kas noslēgti par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politiku instrumentu finansētajiem projektiem	1 070 468 436	880 951 611	183 374 307	5 574 939	347 206	220 373
Nākotnes saistības un maksājumi saskaņā ar līgumiem un vadības lēmumiem par ilgtermiņa ieguldījumu un speciālā militārā inventāra iegādi un izveidošanu, izņemot tos, kas noslēgti par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politiku instrumentu finansētajiem projektiem, t.sk.	204 918 479	45 672 862	68 987 622	46 911 742	43 346 253	0
<i>Zemes, ēku un būvju iegāde un izveidošana</i>	113 792 656	29 020 392	45 224 049	25 143 338	14 404 877	0
<i>Speciālā militārā inventāra iegāde un izveidošana</i>	74 284 954	12 436 765	16 919 989	16 521 052	28 407 148	0
<i>Pārējo ilgtermiņa ieguldījumu iegāde un izveidošana</i>	16 840 869	4 215 705	6 843 584	5 247 352	534 228	0
Nākotnes saistības un maksājumi saskaņā ar līgumiem un vadības lēmumiem par preču un pakalpojumu iegādi, izņemot tos, kas noslēgti par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politiku instrumentu finansētajiem projektiem un nomu	237 042 875	104 846 666	51 631 308	34 843 588	25 055 458	20 665 855
Saņemtie, bet neapmaksātie avansa attaisnojuma dokumenti	38 880 821	38 880 821	0	0	0	0
Citas zebilances saistības	256 053 072	46 726 453	21 109 389	16 241 494	18 785 332	153 190 404

Saskaņā ar pašvaldību sniegto informāciju 22. tabulā uzrādīta informācija par nākotnes saistībām un maksājumiem un to termiņstruktūru.

22. tabula. Pašvaldību informācija par nākotnes saistībām un maksājumiem (euro)

Posteņa/klasifikācijas koda nosaukums	Līguma summa (2.+3.+4.+5.+6.)	Līguma summa, kas maksājama				
		2015. gadā	2016. gadā	2017. gadā	2018. gadā	turpmākajos gados
A	1	2	3	4	5	6
Nākotnes maksājumi saskaņā ar līgumiem, kas noslēgti par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politiku instrumentu finansētajiem projektiem	46 802 503	46 133 228	487 080	143 035	5 760	33 400
Nākotnes saistības un maksājumi saskaņā ar līgumiem un vadības lēmumiem par ilgtermiņa ieguldījumu un speciālā militārā inventāra iegādi un izveidošanu, izņemot tos, kas noslēgti par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politiku instrumentu finansētajiem projektiem, t.sk.	221 341 970	69 165 149	17 775 210	13 039 023	13 029 784	108 332 804
<i>Zemes, ēku un būvju iegāde un izveidošana</i>	216 839 818	64 662 997	17 775 210	13 039 023	13 029 784	108 332 804
<i>Pārējo ilgtermiņa ieguldījumu iegāde un izveidošana</i>	4 502 152	4 502 152	0	0	0	0
Nākotnes saistības un maksājumi saskaņā ar līgumiem un vadības lēmumiem par preču un pakalpojumu iegādi, izņemot tos, kas noslēgti par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politiku instrumentu finansētajiem projektiem un nomu	107 142 314	54 320 662	17 550 806	12 531 289	11 307 693	11 431 864
Saņemtie, bet neapmaksātie avansa attaisnojuma dokumenti	73 843	73 843	0	0	0	0
Citas zembilances saistības	258 999 331	70 827 165	28 763 510	26 623 650	24 442 475	108 342 531

Saskaņā ar ministriju un centrālo valsts iestāžu sniegto informāciju nākotnes nomas maksājumu summa par operatīvās nomas līgumiem 2014. gada 31. decembrī ir 455 616 332 *euro* vērtībā un to termiņstruktūra uzrādīta 23. tabulā. Lielākie nomas maksājumi ministrijām un centrālām valsts iestādēm plānoti par nedzīvojamām ēkām 378 285 042 *euro* vērtībā un pārējo nekustamo īpašumu 51 455 778 *euro* vērtībā.

23. tabula. Ministriju un centrālo valsts iestāžu informācija par nomātajiem (izņemot finanšu nomu) aktīviem (euro)

Aktīvu grupa	Nomas maksājumu sadalījums pa termiņiem (naudas plūsma)					
	Kopā	2015. gadā	2016. gadā	2017. gadā	2018. gadā	turpmākajos gados
A	1	2	3	4	5	6
Nemateriālie ieguldījumi	2 386 415	2 126 364	241 901	18 150	0	0
Pamatlīdzekļi	452 683 482	58 843 096	48 994 252	40 600 201	36 792 293	267 453 640
Krājumi	546 435	160 971	111 821	93 577	90 033	90 033
Kopā:	455 616 332	61 130 431	49 347 974	40 711 928	36 882 326	267 543 673

Saskaņā ar pašvaldību sniegto informāciju nākotnes nomas maksājumu summa par operatīvās nomas līgumiem 2014. gada 31. decembrī ir 76 465 003 *euro* un to termiņstruktūra uzrādīta 24. tabulā.

24. tabula. Pašvaldību informācija par nomātajiem (izņemot finanšu nomu) aktīviem (*euro*)

Aktīvu grupa	Nomas maksājumu sadalījums pa termiņiem (naudas plūsma)					
	Kopā	2015. gadā	2016.gadā	2017.gadā	2018.gadā	turpmākajos gados
A	1	2	3	4	5	6
Nemateriālie ieguldījumi	998 846	992 018	1 707	1 707	1 707	1 707
Pamatlīdzekļi	74 751 221	7 235 298	3 805 094	3 095 695	2 097 033	58 518 101
Krājumi	714 936	351 122	120 305	93 473	62 005	88 031
Kopā:	76 465 003	8 578 438	3 927 106	3 190 875	2 160 745	58 607 839

Lielākie nomas maksājumi pašvaldībām plānoti par zemes zem ēkām un būvēm nomu 59 847 700 *euro* vērtībā un nedzīvojamo ēku nomas 9 968 190 *euro* vērtībā.

Valsts aizdevumi un to struktūra

Kopējās valsts prasības par izsniegtajiem aizdevumiem uz 2014. gada 31. decembri ir 1 226 451 954 *euro* vērtībā, ko veido aizdevumi:

- valsts struktūrām 168 736 117 *euro* vērtībā;
- pašvaldību struktūrām 854 644 484 *euro* vērtībā;
- nefinanšu sabiedrībām 181 613 362 *euro* vērtībā;
- finanšu sabiedrībām 21 227 082 *euro* vērtībā;
- mājsaimniecībām 1 707 *euro* vērtībā;
- nerezidentiem 229 202 *euro* vērtībā.

Izsniegtie valsts aizdevumi 2014. gadā

2014. gada laikā izsniegti valsts aizdevumi 289 388 767 *euro* apmērā.

2014. gadā vislielākais izsniegto valsts aizdevumu apjoms 222,9 milj. *euro* vērtībā izsniegts pašvaldībām, kas sastāda 77,04 % no valsts budžeta izsniegto aizdevumu kopsummas, t.sk.:

- Eiropas Savienības līdzfinansēto projektu īstenošanai 155 449 594 *euro*;
- pašvaldību investīcijām 67 206 033 *euro*;
- budžetam un finanšu vadībai 284 574 *euro*.

Pašvaldībām izsniegto aizdevumu sadalījumu pa nozarēm skatīt 25.tabulā.

25. tabula. Pašvaldībām izsniegto aizdevumu sadalījums pa nozarēm (euro)

Nozare	Valsts aizdevums
1	2
Budžetam un finanšu vadībai	284 574
Izglītība	45 708 087
Sociālā aizsardzība	8 250 554
Enerģētika	39 905 553
Ūdensapgāde	15 858 375
Vides aizsardzība, atkritumu saimniecība	7 598 169
Atpūta, kultūra, tūrisms	21 777 630
Teritoriju attīstība	78 597 608
Autotransporta iegādei	3 785 143
Citi	1 174 507
	222 940 200

Valsts aizdevumi 9,3 milj. *euro* vērtībā jeb 3,2 % no kopējā valsts budžeta izsniegto aizdevumu kopsummas izsniegti valsts struktūru kontrolētiem un finansētiem komersantiem – augstskolām, kurām ir noteikt atvasinātas publiskas personas statuss, ES līdzfinansēto projektu īstenošanai.

2014. gadā 43,9 milj. *euro* vērtībā jeb 15,2 % no kopējā valsts budžeta izsniegto aizdevumu kopsummas izsniegti nefinanšu sabiedrībām.

Valsts aizdevumi 13,2 milj. *euro* vērtībā jeb 4,6 % no kopējā valsts budžeta izsniegto aizdevumu kopsummas izsniegts finanšu sabiedrībai – valsts AS „Lauku attīstības fonds” ar mērķi nodrošināt valsts atbalstu lauksaimniecībā izmantojamās zemes iegādei lauksaimniecības produkcijas ražošanai.

2014. gada laikā valsts izsniegtie aizdevumi atmaksāti 179,9 milj. *euro* apmērā.

2014. gadā būtiskas izmaiņas un samazinājums (70 733 946) *euro* vērtībā valsts aizdevumu struktūrā notika sektorā „Nefinanšu sabiedrības” atbilstoši realizētam darījumam starp maksātspējīgo AS „Liepājas Metalurģis” un tā saistību pārņēmēju AS „KVV Liepājas metalurģis”.

Pašvaldību aizdevumi un to struktūra

Kopējās pašvaldību prasības par izsniegtiem aizdevumiem uz 2014. gada 31. decembri ir 2 441 041 *euro* vērtībā, ko veido aizdevumi:

- nefinanšu sabiedrībām 1 944 255 *euro* vērtībā;
- mājsaimniecībām 166 290 *euro* vērtībā;
- mājsaimniecību apkalpojošām bezpeļņas organizācijām 330 496 *euro* vērtībā.

Salīdzinājumā ar 2013. gada 31. decembri kopējās pašvaldību prasības par izsniegtiem aizdevumiem samazinājušās par (1 112 822) *euro* jeb (31,31) % apmērā.

Pārskata gadā lielākais samazinājums (1 054 214) *euro* vērtībā ir par Rīgas pilsētas pašvaldības radniecīgās kapitālsabiedrības SIA „Rīgas ūdens” aizdevuma atmaksu.

Atvasinātie finanšu instrumenti

Konsolidētajā bilancē uzrādīti Valsts kases un Rīgas pilsētas pašvaldības izmantotie atvasinātie finanšu instrumenti.

Rīgas pilsētas pašvaldības atvasinātā finanšu instrumenta izmantošana aprakstīta šī skaidrojuma KB.13.3. piezīmē un sadaļas „Uzskaitē un novērtēšana” apakšsadaļā „Rīgas pilsētas pašvaldības grāmatvedībā noteiktie atvasināto finanšu instrumentu uzskaites un novērtēšanas pamatprincipi”.

Valsts kases izmantotie atvasinātie finanšu instrumenti

2014. gadā Valsts kase nav veikusi jaunus aizņēmumus ārvalstu valūtās un nav slēgusi jaunus darījumus valsts parāda valūtu riska izslēgšanai. Tīrā valūtu parāda atklātās pozīcijas saglabāšanu finanšu ministra apstiprinātā Valsts parāda vadības stratēģijā noteiktajās robežās nodrošināja iepriekšējos gados noslēgtie FORWARD¹ un CCIRS² darījumi. Gan FORWARD, gan CCIRS darījumi ir piesaistīti valsts parādam un, valūtu kursu svārstību rezultātā mainoties darījumu patiesai vērtībai, valsts parāda vērtība mainās pretējā virzienā.

Valsts parāda portfelī iekļauto atvasināto finanšu instrumentu valūtas efekts specifiski attiecināts uz valsts parāda portfeli un uzrādīts kā konsolidētās bilances konta ilgtermiņa aizdevumi ietekmējošs rādītājs, bet procentu maksājumu risku ierobežošanai pielietotie atvasinātie finanšu instrumenti attiecināti uz valsts parāda apkalpošanas izdevumiem un uzrādīts konsolidētā bilancē kā uzkrātie ieņēmumi vai uzkrātie izdevumi.

2014. gada 31. decembrī parāda portfeļa atvasināto finanšu instrumentu valūtas pārvērtēšana uzrādīta (232 616 183) *euro* vērtībā. Salīdzinājumā ar 2013. gada 31. decembri parāda portfeļa atvasināto finanšu instrumentu valūtas darījumu vērtība palielinājusies par 284 742 848 *euro*.

2014. gada 31. decembrī saistības par atvasināto finanšu instrumentu valūtas pārvērtēšanu veidoja visu noslēgto CCIRS darījumu tirgus vērtības izmaiņas no valūtu kursu svārstībām (232 315 727) *euro* vērtībā un FORWARD darījumu vērtības izmaiņas no valūtu kursu svārstībām (300 456) *euro* vērtībā. Salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu šo darījumu vērtības daļa, kas ir atkarīgā no valūtu kursu svārstībām, palielinājās, jo Amerikas Savienoto valstu (turpmāk - ASV) un *euro* zonas ekonomiku nevienlīdzīgie izaugsmes tempi un zemais *euro* zonas inflācijas līmenis, kura tālāko samazinājumu visticamāk veicinās pasaules biržās notiekošais naftas cenas kritums, noteica finanšu tirgus dalībnieku gaidas par pretēji vērstām attiecīgo Centrālo banku monetārajām politikām, kā rezultātā *euro* vērtība pret ASV dolāru ir samazinājusies, šo efektu 2014. gada pašās beigās vēl vairāk sekmēja bažas par Grieķijas nākotnes politisko situāciju pēc 2015. gada janvāra ārkārtas parlamenta vēlēšanām.

Uz 2014. gada 31. decembri atvasināto finanšu instrumentu atmaksa nav kavēta un nav atzīts vērtības samazinājums (*impairment*).

2014. gada 31. decembrī uzkrātie procentu izdevumi par atvasinātiem finanšu instrumentiem 153 879 235 *euro* vērtībā. Salīdzinājumā ar 2013. gada 31. decembri uzkrāto procentu izdevumu par atvasinātiem finanšu instrumentiem vērtība palielinājusies par 60 851 053 *euro*.

Parējās CCIRS darījumu vērtības izmaiņas uz 2014. gada 31. decembri veidoja uzkrātos izdevumus 151 308 496 *euro* vērtībā, savukārt parējās FORWARD darījumu vērtības izmaiņas veidoja uzkrātos izdevumus 66 095 *euro* vērtībā. Noslēgto darījumu vērtības daļas, kas ir

¹ FORWARD – nākotnes valūtas pirkšanas vai pārdošanas darījums, kura ietvaros par noteikto valūtu kursu noteiktā dienā nākotnē tiek nopirkts vai pārdots noteiktais valūtas daudzums.

² CCIRS – valūtu mijmaiņas darījums vai procentu likmju un valūtu mijmaiņas darījums, kura ietvaros notiek apmaiņa ar naudas plūsmām dažādās valūtās (procentu un pamatsummas maksājumiem).

FMInf_300615_kons_bil_sk; Latvijas Republikas 2014. gada pārskats par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem; 1. sējums

atkarīga no procentu likmju svārstībām, samazinājumu salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu veidoja USD un *euro* procentu likmju nevienlīdzīgās izmaiņas 2014. gadā. Eiropas Centrālās bankas pieņemtie lēmumi par bāzes likmju samazināšanu 2014. gada jūnijā un septembrī, kā arī gaidām par 2015. gada stimulējošās monetāras politikas pasākumiem, ko atbalsta *euro* zonas inflācijas kritums, noteica *euro* likmes samazināšanos. Savukārt USD likmēm tika novērots relatīvi mazāks samazinājums (ilgtermiņa likmēm), vai pat mērens pieaugums (likmēm ar termiņiem līdz 5 gadiem), kas skaidrojams ar ASV centrālās bankas 2014. gada laikā pakāpeniski veikto samazinājumu ik mēnesi uzpirkto aktīvu apjomam (2014. gada novembrī šim apjomam sasniedzot 0 (nulle)), tādejādi pakāpeniski samazinot kvantitatīvās mīkstināšanas (QE) programmas apjomu, un tirgus dalībnieku gaidām, ka 2015. gada vidū ASV centrālā banka varētu lemt par USD bāzes likmju palielinājumu.

2014. gadā Valsts kase nav slēgusi jaunus IRS³ un valsts parāda portfeļa ilgspēju (turpmāk – *duration*, t.i., procentu likmju vidējo svērto fiksēto periodu (gados)) rādītāja atrašanos Valsts parāda vadības stratēģijā noteiktajās robežās nodrošināja 2014. gadā veiktie aizņemšanās pasākumi.

IRS darījumu bilances vērtība ir atkarīga no *euro* valūtas īstermiņa procentu likmju svārstībām. 2014. gada otrajā pusē īstermiņa likmēm tika novērota samazināšanas tendence, kas ir saistīts ar iepriekšminētiem Eiropas Centrālās bankas pieņemtiem un iespējamiem 2015. gada monetāras politikas lēmumiem, un līdz ar to arī nākotnē situācija būs atkarīga no Eiropas Centrālās bankas pieņemtajiem monetāras politikas lēmumiem. 2014. gada 31. decembrī uzkrātie izdevumi par IRS darījumiem bija 2 504 644 *euro* vērtībā. Salīdzinājumā ar 2013. gada 31. decembri uzkrātie izdevumi par IRS darījumiem samazinājušies par (305 212) *euro*.

Atvasināto finanšu instrumentu finanšu aktīvu un saistību patiesā vērtība

Patiesās vērtības hierarhija

7. Starptautiskais finanšu pārskatu standarts nosaka vērtēšanas metožu hierarhiju, pamatojoties uz vērtēšanas tehnikā izmantoto veidu – novērojami tirgus dati vai arī tirgus dati nav novērojami. Novērojami tirgus dati ir iegūti no neatkarīgiem avotiem. Ja tirgus dati nav novērojami, vērtēšanas tehnika uzrāda Valsts kases pieņēmumus par tirgus situāciju. Šie divi datu veidi nosaka sekojošu patiesās vērtības hierarhiju:

- 1. līmenis – vērtēšanas tehnikā izmanto aktīvā tirgū kotētās cenas (nekorģētas) identiskiem aktīviem vai saistībām. Šis līmenis iekļauj biržā kotētas akcijas un iegādātos parāda vērtspapīrus, kā arī biržā tirgotos atvasinātos finanšu instrumentus;
- 2. līmenis – vērtēšanas tehnikā izmanto tirgus datus, kas nav 1. līmenī iekļautās kotētās cenas, bet kas ir novērojami tieši (t.i. cena), vai netieši (t.i. iegūti no cenas). Šajā līmenī ir iekļauta lielākā daļa no atvasinātajiem finanšu instrumentiem un iegādātiem parāda vērtspapīriem;
- 3. līmenis – vērtēšanas tehnikā izmanto tirgus datus, kas nav balstīti uz novērojamiem tirgus datiem. Šajā līmenī iekļautas akcijas un iegādātie parāda instrumenti, kuru vērtēšanā būtiska sastāvdaļa ir dati, kuri nav novērojami aktīvā tirgū.

Visi Valsts kases izmantotie atvasinātie finanšu instrumenti ietilpst patiesās vērtības hierarhijas 2. līmenī, jo to vērtēšanas modeļos pielietotas tirgus cenas.

³ IRS – procentu likmju mijmaiņas darījums, kura ietvaros notiek apmaiņa ar procentu maksājumu plūsmām, kuras balstās uz darījumu nosacījumos noteikto termiņu procentu likmēm (vienai no plūsmām likme var būt fiksēta uz visu darījuma termiņu).

FMInf_300615_kons_bil_sk; Latvijas Republikas 2014. gada pārskats par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem; 1. sējums

Atvasināto finanšu instrumentu darījumu nosacītā pamatvērtība

Atvasināto finanšu instrumentu darījumu nosacītā pamatvērtība (visu Valsts kases maksājamo plūsmu summa) nosaka salīdzināšanas bāzi ar instrumentiem, kas tiek atzīti bilancē, bet nenorāda uz instrumenta patieso vērtību. Tādēļ nosacīto pamatvērtību neizmanto, lai noteiktu, kādā līmenī Valsts kase ir pakļauta kredītriskam vai tirgus riskam. Atvasināto finanšu instrumentu vērtība mainās atkarībā no tirgus procentu likmju vai valūtas kursu svārstībām un, attiecīgi mainoties bilances vērtības zīmei, var pāriet no bilances aktīvu puses uz pasīvu pusi un otrādi. Atvasināto finanšu instrumentu vērtības izmaiņas pašas par sevi nekādā veidā neliecina par to izmantošanas efektivitāti un to pielietošanas rezultāts ir vērtējams kontekstā ar pamatinstrumenta riska pārvaldīšanu.

26. tabula. Valsts kases atvasināto finanšu instrumentu nosacītās līgumu pamatvērtības un bilances vērtības (euro)

Atvasinātie finanšu instrumenti	31.12.2014.		
	Nosacītā pamatvērtība	Balances vērtība	
		Aktīvs	Pasīvs
Valūtas nākotnes līgumi (FORWARD) ⁴	8 066 344	494 988	-234 361
Procentu mijmaiņas līgumi (IRS) ⁵	103 193 098	0	2 504 644
Valūtu un procentu likmju mijmaiņas līgumi (CCIRS) ⁴	2 420 818 965	0	-81 007 231
Kopā:	2 532 078 407	494 988	-78 736 948

Atvasināto finanšu instrumentu nediskontētās nākotnes naudas plūsmas termiņstruktūra

Atvasināto finanšu instrumentu nediskontētās nākotnes naudas plūsmas termiņa struktūra uzrāda atvasināto finanšu instrumentu termiņa sadalījumu līdz gadam, no viena līdz pieciem gadiem un virs pieciem gadiem pa atvasināto finanšu instrumentu līgumiem.

Ņemot vērā vidēja un ilgtermiņa *euro* procentu likmju samazinājumu Eiropas Centrālās bankas lēmumu ietekmē un atbilstošo nākotnes procentu likmju (jeb FORWARD likmju) samazinājumu, kā redzams no Valsts kases atvasināto finanšu instrumentu nediskontētās nākotnes naudas plūsmas termiņa struktūras 2014. gada 31. decembrī (skatīt 27. tabulu), šī brīža prognozes rāda, ka negatīvais IRS darījumu efekts varētu saglabāties arī nākamajos gados. Tomēr jāņem vērā, ka FORWARD likmes atspoguļo tirgus dalībnieku diezgan pesimistisko nākotnes vērtējumu 2014. gada pēdējā darbadienā un vidējā termiņā, atjaunojoties *euro* zonas ekonomikas straujākai izaugsmei, situācija varētu uzlaboties, attiecīgi atspoguļojoties likmju (gan faktisko, gan FORWARD) pieaugumā un attiecīgi pēc kāda laika arī ienākošajās plūsmās IRS darījumu rezultātā, tādejādi IRS darījumiem pildot savu funkciju, kā apdrošināšanai pret nekontrolētu valsts parāda apkalpošanas izdevumu pieaugumu, jo šo darījumu noslēgšanas mērķis ir nodrošināt līdzsvaru starp risku un izmaksām, saglabājot valsts parāda portfeļa *duration* rādītāju Valsts parāda vadības stratēģijā noteiktajās robežās.

CCIRS un FORWARD darījumiem valūtu kursu svārstību rezultāts tiek pilnībā kompensēts ar valsts parāda vērtības izmaiņām no valūtu svārstībām. Savukārt pārējās izmaiņas kompensē ASV dolāros emitēto eiroobligāciju tirgus vērtības izmaiņas atkarībā no procentu likmju svārstībām salīdzinājumā ar vērtības izmaiņām hipotētiskām eiroobligācijām *euro* valūtā. Tādējādi, ja emitētās eiroobligācijas ASV dolāros tiktu dzēstas pirms termiņa atbilstoši to tā brīža tirgus cenai, tad attiecīgi, pārtraucot arī pretim noslēgtos CCIRS darījumus, abas šīs darbības naudas izteiksmē savstarpēji kompensētos.

⁴ Valsts kase FORWARD un CCIRS darījumus sākotnēji atzīst un turpmāk novērtē tos patiesajā vērtībā pielietojot nākotnes naudas plūsmu diskontēšanas metodi.

⁵ Valsts kase IRS darījumus sākotnēji atzīst un turpmāk novērtē tos lineāri atzīstot nākamajā pārskata periodā maksājamos procentus.

FMinf_300615_kons_bil_sk; Latvijas Republikas 2014. gada pārskats par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem; 1. sējums

IRS darījumiem saskaņā ar līgumu nosacījumiem paredzēti neto norēķini, tādēļ naudas plūsmas no IRS līgumiem uzrādītas neto vērtībā.

27. tabula. Atvasināto finanšu instrumentu nediskontēto nākotnes naudas plūsmas termiņa struktūra 2014. gada 31. decembrī (euro)

Atvasināto finanšu instrumentu līgumi	līdz 12 mēnešiem	1 - 5 gadi	vairāk kā 5 gadi	Kopā
A	1	2	3	4
Valūtas nākotnes līgumi (FORWARD)				
Ienākošā naudas plūsma	2 413 688	5 653 919	959 443	9 027 050
Izejošā naudas plūsma	-2 157 225	-5 051 975	-857 144	-8 066 344
Procentu mijmaiņas līgumi (IRS) (neto norēķini) ⁶				
Izejošā naudas plūsma	-12 101 973	-44 477 902	-20 041 238	-76 621 113
Valūtu un procentu likmju mijmaiņas līgumi (CCIRS) (bruto norēķini)				
Ienākošā naudas plūsma	93 176 015	1 088 254 674	1 487 984 927	2 669 415 616
Izejošā naudas plūsma	-83 901 781	-996 384 431	-1 340 532 753	-2 420 818 965

Notikumi pēc bilances datuma

2015. gada 12. janvārī saņemti atgūtie līdzekļi no maksātnespējīgās AS „Liepājas Metalurģis” 8 864 827 euro vērtībā, ko veido atmaksas par cesijas līgumiem un maksātnespējas procesa nodrošināšanas izdevumiem 7 060 648 euro vērtībā, cesijas līgumu aprēķinātajiem blakus prasījumiem 8 392 euro vērtībā un aizdevuma pamatsummu 1 795 787 euro vērtībā.

Atbilstoši atmaksas grafikam veiktas aizņēmumu pamatsummu atmaksas 2015. gada 15. janvārī Pasaules Bankai 20 000 000 euro vērtībā un 2015. gada 16. janvārī Eiropas Komisijai 1 200 000 000 euro vērtībā.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2014. gada 6. augusta rīkojumu Nr. 409 “Par valsts akciju sabiedrības “Latvijas Attīstības finanšu institūcija Altum”, sabiedrības ar ierobežotu atbildību “Latvijas Garantiju aģentūra” un valsts akciju sabiedrības “Lauku attīstības fonds” akciju un kapitāla daļu ieguldīšanu akciju sabiedrības “Attīstības finanšu institūcija” pamatkapitālā” un ar Uzņēmuma reģistra 2014. gada 11. septembra lēmumu Nr. 6-12/139649 reģistrēta pamatkapitāla palielināšana par 204 293 000 euro, ko veido akciju ieguldījums novērtējuma summās:

- Valsts AS “Latvijas Attīstības finanšu institūcija Altum” akcijas par 80 026 000 euro;
- SIA “Latvijas Garantiju aģentūra” akcijas par 111 417 000 euro;
- Valsts AS “Lauku attīstības fonds” akcijas par 12 850 000 euro.

2014. gada oktobrī un novembrī Latvijas Republikas oficiālā izdevumā „Latvijas Vēstnesis” publicēti paziņojumi par valsts AS „Latvijas Attīstības finanšu institūcija Altum”, valsts AS „Lauku attīstības fonds” un SIA „Latvijas Garantiju aģentūra” reorganizācijas uzsākšanu tās pievienojot AS „Attīstības finanšu institūcija Altum”. Minēto iestāžu reorganizācija pabeigta 2015. gada 15. aprīlī (ieraksts Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrā)

Saskaņā ar Attīstības finanšu institūcijas likuma 3. pantā noteikto, kas stājas spēkā 2015. gada 1. martā, finanšu institūcijas 40 procentu akciju turētājs būs Finanšu ministrija, 30 procentu akciju turētājs - Ekonomikas ministrija un 30 procentu akciju turētājs - Zemkopības

⁶ Nākotnes mainīgās, bet vēl nefiksētās, procentu likmes naudas plūsmas aprēķinam izmantotas FORWARD likmes, kas noteiktas balstoties uz Reuters finanšu informācijas sistēmas terminālā pēdējā saimnieciskā gada darba dienā fiksētām peļņas līknēm.

FMInf_300615_kons_bil_sk; Latvijas Republikas 2014. gada pārskats par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem; 1. sējums

ministrija.

2015. gadā valsts sniegto galvojumu portfeļa atlikuma apjoms būtiski samazinājies pēc AS „Citadele banka” akciju pārdošanas darījuma noslēgšanas 2015. gada sākumā. Iepriekš minētā darījuma rezultātā valsts galvojums valsts AS „Privatizācijas aģentūra”, kura apmērs uz 2014. gada 31. decembri bija 126,6 milj. *euro* apmērā un veidoja 21% no kopējā valsts sniegto galvojumu portfeļa, ir dzēsts pilnā apmērā.

Valsts sniegto galvojumu portfeļa kvalitāte 2015. gada sākumā ir pasliktinājusies salīdzinot ar situāciju 2014. gadā, kas galvenokārt skaidrojama ar kredībspējas pasliktināšanos valsts SIA „Paula Stradiņa klīniskā universitātes slimnīca” un valsts SIA „Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca”, kurām izsniegto valsts galvoto aizdevumu atlikums 2014. gada 31. decembrī kopā veido 115,2 milj. *euro* jeb 19% no valsts galvoto saistību atlikuma 592,6 milj. *euro* apmērā.

Kapitālsabiedrību finansiālās darbības ietekme uz valsts vai pašvaldības budžetu izdevumiem nākotnē

Ministrijas, centrālās valsts iestādes un pašvaldības ir veikušas kapitālsabiedrību turpmākās darbības izvērtēšanu atbilstoši Ministru kabineta 2012. gada 25. septembra noteikumiem Nr. 643 „Kārtība, kādā ministrijas un centrālās valsts iestādes, kā arī pašvaldības apkopo kapitālsabiedrību finanšu pārskatus un finanšu informāciju” un ir sniegušas novērtējumu par kapitālsabiedrību finansiālās darbības ietekmi uz valsts vai pašvaldības budžetu.

Saskaņā ar iepriekš minētajiem Ministru kabineta noteikumiem 68 kapitālsabiedrības iesniegušas Anketu par kapitālsabiedrības turpināšanas principa piemērošanu, neskaitot SIA „Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca” meitas uzņēmumus. Kopsavilkuma ziņojumu par kapitālsabiedrību finansiālās darbības ietekmi uz valsts budžeta izdevumiem ministrijas iesniegušas par 71 kapitālsabiedrību, tai skaitā SIA „Latvijas Garantiju aģentūra”, kurā uz 2014. gada 31. decembrim vairāk nav valsts līdzdalības. Turpmākajiem trīs gadiem finansējums plānots 52 valsts kapitālsabiedrībām jeb 73,2 % no valsts kapitālsabiedrībām, kuras uzrādītas kopsavilkuma ziņojumā par kapitālsabiedrību finansiālās darbības ietekmi uz valsts budžeta izdevumiem.

Valsts kapitālsabiedrību būtiskākie vispārējā riska rādītāji apkopoti 28. tabulā.

28. tabula. Valsts kapitālsabiedrību būtiskākie vispārējā riska rādītāji

Riska rādītājs	Kapitālsabiedrību skaits	Kapitālsabiedrību skaits, kurām norādīts piešķirtais finansējums
Pārskata gadā zaudējumi pirms nodokļiem	24	23
Apdrošinātā kapitāla nepietiekamība	24	23
Negatīva pamatdarbības naudas plūsma	23	22
Koriģētais pašu kapitāls ir mazāks nekā 10% no aktīvu kopsummas	20	18

Ministrijas, sagatavojot 2014. gada pārskatu, novērtē kapitālsabiedrību nepieciešamā finansējuma apmēru negatīvās naudas plūsmas segšanai un valsts deleģēto funkciju veikšanai (skatīt 29. tabulu).

29. tabula. Apstiprinātais finansējums valsts kapitālsabiedrībām (euro)

Finansējums	2015. gadā	2016. gadā	2017. gadā
Plāno saņemt no valsts vai pašvaldības budžeta subsīdiju, dotāciju vai ieguldījuma veidā	299 830 266	95 752 682	90 084 145
Plāno aizņemt no valsts budžeta vai komercbankām	933 384 367	965 379 749	854 306 841
Kopā:	1 233 214 633	1 061 132 431	944 390 986

Saskaņā ar ministriju un centrālo valsts iestāžu sniegto informāciju kopsavilkuma ziņojumā par kapitālsabiedrību finansiālās darbības ietekmi uz valsts budžeta izdevumiem 2015. gadā, plānotais finansējums valsts kapitālsabiedrībām, t.sk. subsīdiju, dotāciju vai ieguldījumu veidā, ir 299 830 266 euro apjomā, kas ir 5,4 % no Likumā „Par valsts budžetu 2015. gadam” plānotajiem valsts budžeta izdevumiem un ieguldījumiem akcijās un citā līdzdalībā pašu kapitālā. Plānotais finansējuma apjoms no kopējiem ministriju un centrālo valsts iestāžu pamatbudžeta izdevumiem 2015. gadā apkopots 30. tabulā.

30. tabula Ministriju un centrālo valsts iestāžu plānotais finansējums valsts kapitālsabiedrībām no kopējiem plānotiem izdevumiem 2015. gadā

Ministrija	Kopsavilkumā uzrādītais 2015. gadā apstiprinātais finansējums (euro)	Finansējums no valsts budžeta pret kopējiem ministrijas/centrālās valsts iestādes izdevumiem (%)
Zemkopības ministrija	2 653 840	0,56
Kultūras ministrija	20 750 180	15,62
Ekonomikas ministrija	452 487	0,19
Finanšu ministrija	23 121 969	2,59 (t.sk. ieguldījums akcijās)
Nacionālā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome	20 753 400	94,41
Veselības ministrija	217 338 928	28,9
Satiksmes ministrija	3 858 619	0,70
Izglītības ministrija	5 434 512	1,20
VARAM	5 466 331	2,63
Kopā:	299 830 266	x

Lielākos plānotos ieguldījumus subsīdiju, dotāciju vai ieguldījuma veidā 2015. gadā ir norādījusi Veselības ministrija – SIA „Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca” 74 598 367 euro apjomā, valsts SIA „Paula Stradiņa klīniskā universitātes slimnīca” 66 967 212 euro apjomā un valsts SIA „Bērnu klīniskā universitātes slimnīca” 30 429 213 euro apjomā.

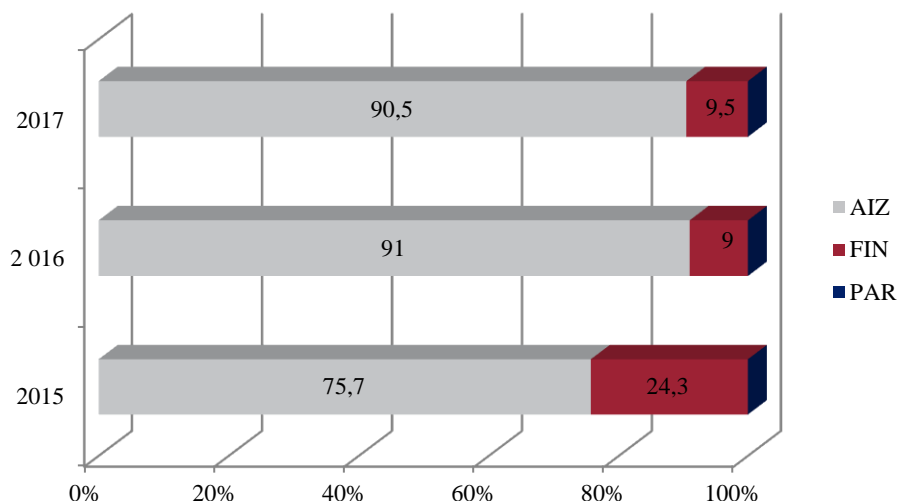
Lielākie aizņēmumi 2015. gadā plānoti Ekonomikas ministrijas kapitālsabiedrībām – AS „Latvenergo” 786 027 981 euro apjomā un valsts AS „Privatizācijas aģentūra” 64 332 881 euro apjomā, Satiksmes ministrijas kapitālsabiedrībai – valsts AS „Latvijas dzelzceļš” 37 768 000 euro apjomā. Finanšu ministrijas kapitālsabiedrībai AS “Attīstības finanšu institūcija” (ar 2015. gada 15. aprīli AS „Attīstības finanšu institūcija Altum”) laika periodā no 2015.– 2017. gadam paredzēts izmantot aizņēmumus no Eiropas Investīciju bankas un Valsts kases par kopējo summu 146 milj. euro. Šie aizņēmumi paredzēti Mazo un vidējo uzņēmumu FMInf_300615_kons_bil_sk; Latvijas Republikas 2014. gada pārskats par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem; 1. sējums

izaugsmes aizdevumu programmai, Lauksaimniecības zemes iegādes aizdevumu programmai, Lauksaimniecības apgrozāmo līdzekļu aizdevumu programmai, Starta programmai, Krīzes aizdevumu/garantiju programmai un Daudzdzīvokļu māju siltināšanas programmai.

2015. gadā 24,3 % (skatīt 1. attēlu) kapitālsabiedrību finansējumu (FIN) nodrošinās valsts budžeta subsīdiju, dotāciju vai ieguldījumu veidā.

Aizņemtais finansējums no valsts vai komercbankām (AIZ) 2015.gadā sastādīs 75,7 % no kopējā plānotā finansējuma valsts kapitālsabiedrībām. Cits finansējums, kuru nodrošinās kapitālsabiedrības kapitāla daļu turētājs, kas nav ministrija, centrālā valsts iestāde vai pašvaldība (PAR) 2015. – 2017.gadam valsts kapitālsabiedrībās nav plānots.

1. attēls. Valsts kapitālsabiedrību finansējuma strukturālais sadalījums, %

Saskaņā ar iepriekš minētajiem Ministru kabineta noteikumiem 339 pašvaldību kapitālsabiedrības iesniegušas Anketu par kapitālsabiedrības turpināšanas principa piemērošanu. Pēc Anketu izvērtēšanas pašvaldības iesniegušas Kopsavilkuma ziņojumu par kapitālsabiedrību finansiālās darbības ietekmi uz valsts vai pašvaldību budžetu izdevumiem par 348 kapitālsabiedrībām. Turpmākajiem trīs gadiem finansējums plānots 121 kapitālsabiedrībai jeb 34,8 % no kapitālsabiedrībām, kuras iesniegušas Kopsavilkuma ziņojumu par kapitālsabiedrību finansiālās darbības ietekmi uz valsts vai pašvaldību budžetu izdevumiem.

Pašvaldību kapitālsabiedrību būtiskākie vispārējie riska rādītāji apkopoti 31. tabulā.

31. tabula. Pašvaldību kapitālsabiedrību būtiskākie vispārējā riska rādītāji

Riska rādītājs	Kapitālsabiedrību skaits	Kapitālsabiedrību skaits, kurām norādīts piešķirtais finansējums
Pārskata gadā zaudējumi pirms nodokļiem	176	64
Apgrozāmā kapitāla nepietiekamība	94	41
Negatīva pamatdarbības naudas plūsma	69	27
Koriģētais pašu kapitāls ir mazāks nekā 10% no aktīvu kopsummas	38	17

Pašvaldības, sagatavojot 2014. gada pārskatu, novērtē kapitālsabiedrību nepieciešamā finansējuma apmēru negatīvās naudas plūsmas segšanai un pašvaldību deleģēto funkciju veikšanai (skatīt 32. tabulu).

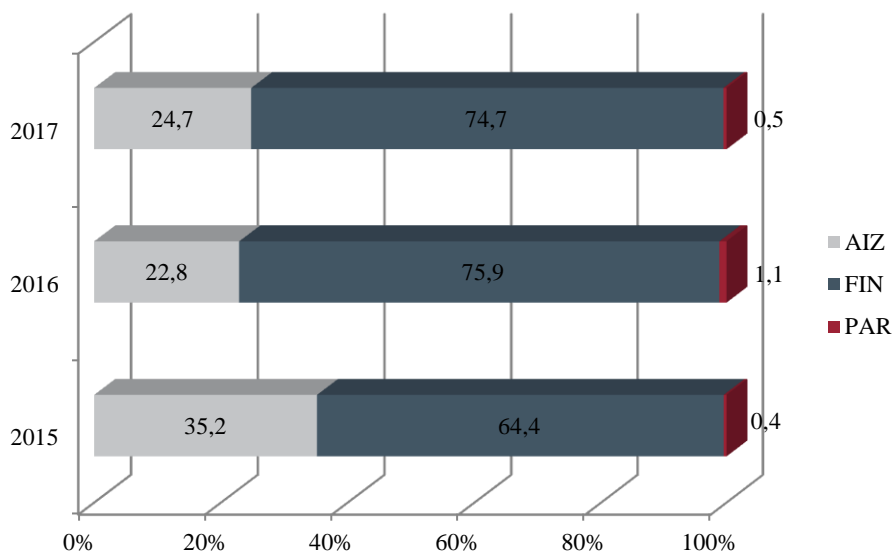
32. tabula. Apstiprinātais finansējums pašvaldību kapitālsabiedrībām (euro)

Finansējums	2015. gadā	2016. gadā	2017. gadā
Plāno aizņemt no valsts budžeta vai komercbankām	75 520 260	4 447 170	4 785 062
Plāno saņemt no valsts vai pašvaldības budžeta subsīdiju, dotāciju vai ieguldījuma veidā	138 291 555	14 769 033	14 434 488
Cits finansējums, kuru nodrošinās kapitālsabiedrības kapitāla daļu turētājs, kas nav ministrija, centrālā valsts iestāde vai pašvaldība	961 126	218 779	95 132
Kopā:	214 772 941	19 434 982	19 314 682

2015. gadā 64,4 % (skatīt 2. attēlu) kapitālsabiedrību finansējumu (FIN) nodrošinās pašvaldības budžeta subsīdiju, dotāciju vai ieguldījumu veidā. Ja vienas kapitālsabiedrības kapitāla daļas pieder vairākām pašvaldībām vai valstij un pašvaldībai, norādīts kopējais finansējums, kuru saskaņā ar kapitālsabiedrības apstiprināto budžetu plānots saņemt no visiem dalībniekiem. Lielākie ieguldījumi 2015. gadā plānoti Rīgas pilsētas pašvaldībai, kura plāno ieguldīt 93 785 514 euro SIA „Rīgas satiksme” (Pasūtījuma līgums par sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu Rīgas pilsētas sabiedriskā transporta maršrutu tīklā), Jūrmalas pilsētas pašvaldībai, kura plāno ieguldīt SIA „Jūrmalas ūdens” – 9 634 992 euro apjomā, Liepājas pilsētas pašvaldībai, kura plāno ieguldīt SIA „Komunālā pārvalde” – 5 667 715 euro apjomā. Kopumā 2015. gadā 99 pašvaldības plāno ieguldījumus savās kapitālsabiedrībās.

2015. gadā plāno aizņemt no valsts budžeta vai komercbankām (AIZ) 25 pašvaldību kapitālsabiedrības, kas sastāda 35,2 % no kopējā finansējuma.

2015. gadā citu finansējumu, kuru nodrošinās kapitālsabiedrības kapitāla daļu turētājs, kas nav ministrija, centrālā valsts iestāde vai pašvaldība (PAR) plāno 7 kapitālsabiedrības, kas sastāda 0,4 % no kopējā finansējuma.

2. attēls. Pašvaldību kapitālsabiedrību finansējuma strukturālais sadalījums, %

2015. gada apstiprinātais finansējums kapitālsabiedrībām ir 6,1 % no pašvaldību 2015. gada plānotajiem pamatbudžeta izdevumiem. Finansējums sastāv no subsīdijām, dotācijām vai ieguldījuma pašu kapitālā. Lielākais finansējums kapitālsabiedrībās no plānotajiem pašvaldības pamatbudžeta izdevumiem 2015. gadā plānots Jūrmalas pilsētas pašvaldībai – 13,3 %, Rīgas pilsētas pašvaldībai – 12,2 %, Liepājas pilsētas pašvaldībai – 11,3 %.